

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulev. Regele Ferdinand 4/22.
(József főherceg-ut.)

Sürgönycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS:

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Évreszám — — — 1080 Lej

Fél évre — — — 540 Lej

Negyed évre — — — 270 Lej

Havonta — — — 90 Lej

Hirdetések díszabás szerint

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lej

VASÁRNAP — — — 6 Lej

Bucurestiben 50 banival több.

Kimaradtunk a trónbeszédből.

Hosszu szünetelés után ma nyílt meg a parlament. A képviselő urak remélhetőleg jól használták fel a rendelkezésre álló szabadságot és igyekeztek megismerni a nép lelkét, baját, szenvedését, hiányait és mindazon sérelmeket, amelyek kiküszöbölését a parlament munkájától várja az ország népe.

A parlament megnyitásánál, elhangzott trónbeszédből kimaradt valami, aminek hiánya elsősorban nekünk, kisebbségeknek tűnt föl. A trónbeszéd, amely hivatalosan nagy körvonalakban ismerteti a parlament jövőben elintézendő fontosabb munkáit, nem foglalkozott a kisebbségi kérdéssel. Hogy véletlenségből maradt-e ki ennek a fontos problémának a megemlítése, vagy az ország legnataalmasabb urai elintézték tudják-e a kisebbségi kérdést Romániában, erre nem válaszolhatunk. Azonban akár egyik, vagy másik ok áll fenn, azt itt ismételtelen le kell szögeznünk, hogy Romániának egyik legfontosabb problémája a kisebbségi kérdés elintézése.

Mint fentebb említettük, a képviselő és szenátor uraknak a szünet alatt alkalom volt megismerni Románia népeinek sérelmeit és kívánságait, amelyeket módjukban van tolmácsolni a fórum előtt. Ezek között a sérelmek között nem kis helyet foglalnak el a kisebbségeket ért jogfosztások, amelyeknek fájdalmas súlyát szünet nélkül érezzük. Olyan bizalommal még nem néztek a kisebbségek egyetlen kormány munkája elé, mint mi egy esztendővel ezelőtt, amikor uralomra jutott Maniu kormánya. Komoly okunk volt erre a bizalomra, mert hiszen ennek a kormánynak a férfiai voltak ott Gyulafehérváron, amikor meghozták a kisebbségek jogait védő határozatokat. Ennek a kormánynak a miniszterei irták alá annak idején a párisi kisebbségi egyezményt, amely jogot és szabadságot nyújt a kisebbségeknek. Ha végig tekintünk a kormány egy esztendei munkáján és eredményére állítunk fel bizony nagyon szomorú tapasztalatra jutunk. Be kell vallanunk, hogy a nemzeti-paraszt-kormány nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Az ország gazdasági helyzete súlyosbodott, vállalatok, gyárak jutottak csődbe, megsokszorozódott a munkanélküliek száma és nem javult a kisebbségek helyzete sem. Elismerjük, hogy a kormány nehéz munka előtt állott. Hejt adunk Maniu miniszterelnök azon kijelentésének, hogy Augias istállóját kellett kisöpörnie, sámos azonban még a jöndulatnak a szándékát sem tudtuk felfedezni irányunkban. A nagy tisztító munka alatt ráért volna arra a kormány, hogy visszaadja iskoláinkat, hiszen csak egy tolvonásába kerül. De nem tette. És nem tett semmit a kisebbségek kívánságainak teljesítése érdekében. Most, hogy a parlament ismét megkezdte munkáját, mi nem sok reménnyel tekintünk elébe, mert a családásokból megtanultuk, hogy nem várhatjuk a kormánytól ügyünk jobbra fordulását. A kisebbségek, közöttük a magyar kisebbség önmagára van hagyva és csak saját erejében bízhat. Egységes frontunk, összetartásunk talán meghozza a kívánt eredményt, de addig is a parlamentnek minden egyes törvénye és rendelete, mint a tapasztalat bizonyítja, csak keserű csalódásokat hozhat számunkra.

Megnyílt a parlament őszi ülészaka

Nagy közgazdasági programot adott a trónbeszéd. — Az új reformok. »Román a tovább folytatja mélyeséges pacifista politikáját.«

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A parlament őszi ülészakaának megnyitása a szokásos szertartások között folyt le. Ma délelőtt 11 órakor Te Deum volt a patriarchatus székesegyházában, a kormány tagjainak, a tábornoki karnak, a klérus-

nak, valamint a diplomáciai testület és előkelő közönségnek a részvételével.

Déli 12 órakor érkezett a parlament épülete elé a régensek menete, a szokásos dísz kísérettel.

Miklós régensherceg felolvassa a trónbeszédet.

A régensek bevonulása után megkezdődött az ülés és Miklós régensherceg a következő trónbeszéddel nyitotta meg a parlament őszi ülészakaát:

Képviselő urak! Szenátor urak!

A most megnyíló ülészakon folytatni fogják a közgazdasági, pénzügyi és szociális konszolidáció munkáját. Az Önök főgondja a gazdasági törvényhozás fejlesztésére, az igazságszolgáltatás, a közoktatásügy, a hadsereg és az egészségügy reformjaira fog irányulni.

Új katonai törvény.

Ebben az évben a háború óta először, a legutolsó királygyakorlatok után 17 évvel, a nagy tradíciókhoz képest, a hadsereg bizonyosságát adta fejlettségének, felkészültségének, fegyelmének, erkölcsi erejének, a most megtartott nagy hadgyakorlatokon. A kormány elhatározta, hogy a hadseregnek megad minden támogatást, hogy megfelelően feladónak és ezért Önök elé fogja terjeszteni katonai törvényjavaslatait. A jelenlegi katonai törvényeink a háború tapasztalatai és a háború utáni gazdasági és szociális feltételek megváltozása következtében, nem felelnek már meg a mai életviszonyoknak és a hadsereg normális fejlődésének.

Az igazságszolgáltatás reformja és a főiskolai oktatás egységesítése.

Az előző ülészokban megkezdődött

»Az állam pénzügyi helyzete javult...«

Az év elején megvalósított valuta-stabilizáció teljesen sikerült. Az állam pénzügyi helyzete javult, ama intézkedések következtében, amelyek a közpénzek kezelését, fokozottabban megszigorították, másrészt pedig az adófizetőktől megkivánt fokozottabb teljesítés következtében. Az államkincstár bevételei emelkedése és a kiadások gazdaságos leszállítása, feljogosít bennünket arra a reményre, hogy a jelen évi költségvetés egyensúlyozva lesz és

véget vetünk az előző évek állandó deficitjeinek.

Ama intézkedések következtében, amelyek a CFR kereskedelmi gazdálkodását voltak hivatva biztosítani és az ezévi gazdag termés folytán előállott szállítási többlet következtében, az állam eme fontos szervének gazdasági helyzete jelentékenyen javult és remélhető, hogy ennek a költségvetése is egyensúlyba jut. Így az állam hitele erősödött és amikor a nemzetközi piac viszonyai megfogják engedni, majd hozzáfordulhatunk kedvezőbb feltételek árán, úgy az állam, mint a municipiumok szükségleteinek kielégítése végett. Miután a stabilizáció biztosítva van, eljött

munka folytatásaképpen, a jelenlegi szekcióban foglalkozni fognak olyan javaslatokkal, amelyek az igazságszolgáltatás minél tökéletesebb munkáját kívánják biztosítani egyszersmindenkorra, a bírák függetlenségét és az egész bírói kar anyagi helyzetének javítását, az előléptetések szabályozásával. Külön figyelmet érdemel a törvényegységesítés további munkája. A büntető jog, a büntető perrend és a magánjog egységesítésén kívül, amelyeknek munkálatai a nők polgári jogainak, valamint a törvénytelen gyermekek helyzetének szabályozásáról szóló törvénnyel már megkezdődött volt, a kormány be fogja terjeszteni az obligációkról és szerződésekről szóló új törvényjavaslatokat.

Az állam közegeinek bárkivel szembeni esetleges visszaéléseivel kapcsolatban, az egyén védelmére hatályosabb törvények, intézkedések szükségesek.

Beterjesztük a közigazgatási bíróságról szóló törvényjavaslatot és ezzel kapcsolatban kerül a legfelsőbb semmitőszék reform-javaslatára is. Ami a közoktatást illeti, a törvényhozás elé kerül a főiskolai oktatás törvényjavaslata, amely az egyetemi oktatáson kívül, a politechnikai és építészeti iskolai oktatást is szabályozni fogja, mert ezek jelenleg miniszteri rendeletek alapján működnek és így egységesíthető lesz az egész főiskolai oktatás, amely az utóbbi időben amnyi vitára adott alkalmat.

a pillanat, a nemzeti tőke kialakulási menetnek a megkönnyítésére. Ezt a célt fogja szolgálni az országos letétpénztár reformja. Az állam kincseinek fokozottabb kihasználását fogja célozni az energia-törvény, amely a technikai üzemek racionális fejlődését lesz hivatva előmozdítani. Az erdők gazdaságos ki-termelését is, megfelelő törvényjavaslattal fogjuk lehetővé tenni. A földtulajdon stabilitását szolgálja majd a kataszteri reform. Miután Önök, az ország mezőgazdaságának fejlesztése érdekében, már az előző ülészokon fontos törvényeket szavaztak meg, most ezeket folytatásképpen követik majd a tagosítási javaslat, a mezőgazdasági kamarák szervezetéről, a be nem vetett területek beosztásáról, valamint a telepítésről szóló törvényjavaslatok, amelyek mind feltétlenül szükségesek agrikulturánk fejlődéséhez. A nagyipar és háziipar jelenlegi helyzetére való tekintettel, a kormány törvényjavaslatot fog betereszteni, amely nemcsak az egész ország ipari rendszerének egységét és az ipari törvényhozás egységes rendszerét célozza, hanem egyben még inkább utat kíván mutatni az ipari termelésben, a

tudományos uton való racionális hasznosításra.

Kiviteli cikkeink piacainak visszaszerzése egyelőre nagy nehézségekbe ütközik és ezért a kormány elsősorban mezőgazdasági termékeink exportját fogja minden módon elősegíteni.

modern eszközökkel, új perspektívát lehetővé téve. Miután a belső szükségleteket a termésmel feltétlenül fedezi, azt hisszük, hogy a spekulatív alkalmazásának nincsen már területe. E törvényt, az illojális versenyről szóló törvénnyel fogjuk pótolni, biztosítva az elsőrendű cikkek fogyasztását, meg fogjuk akadályozni a spekulációs céllal alakult trösztök működését, egyben

biztosítjuk a kereskedelemnek kivitelét, fejlődését, a szükséges nyugalmat és biztonságot, megvédve a kereskedelmet a felesleges beavatkozásokkal és zaklatásokkal szemben.

Az utolsó évtized tudományos eredményei az egészségügy terén nagy szervező munkát követelnek, amelyet kiegészít a társadalom jólétéről való gondoskodás és a népnevelés, csak a problémák harmonikus megoldása garantálhatja néplink fizikai és intellektuális egységét és erkölcsi erejét. Az ezzel kapcsolatos általános törvényeken kívül, mint speciális törvények kerülnek önk elé: a fertőző és szociális betegségek elleni preventív küzdelemtől, a kórházak ügyének rendezéséről, a fürdők és klimatikus gyógyhelyek szabályozásáról, végül az alkoholizmus elleni védekezésről szóló törvényjavaslatok. Attól az óhajtól áthatva, hogy

a munka és tőke közötti harmonikus együttműködés

biztosítsák, a kormány a törvényhozás elé fogja terjeszteni a vállalkozókat illetően a profeszionista juris dictionról szóló törvényjavaslatot, amely hivatva lesz megfelelően képzett szervek útján, gyors és igazságos megoldást elősegíteni a munkaadók és az alkalmazottak közötti ellentétkeknél. A munkáskamarákról szóló törvényjavaslatot viszont fejleszteni kívánjuk a munka képviselőiről való gondoskodást. A belföldi munkaerők védelmére újabb intézkedéseket fogunk tenni, amelyek szabályozni fogják a külföldi alattvalóknak az országba való bejvetelét. A társadalombiztosítási

tás ma érvényben levő három rendszere parancsolólag követeli az egységesítést, a társadalmi biztosító intézetek pénzügyi helyzetét viszont igazgatásuk reorganizálását és racionalizálását.

Nagyarányu építkezések indulnak meg
A városi lakosság szükségleteinek kielégítésére az építkezés széleskörű megindulását fogja a kormány lehetővé tenni. E célból más könnyítéseken kívül törvényjavaslatot terjeszt a kormány Önk elé egy központosított társadalom létesítéséről, amelyben az állam és a városok fognak résztvenni, de a magánkezdeményezés is helyet fog kapni.

»A népek közeledése és a béke megerősödése várható.«

Románia továbbra is folytatja mélyeséges pacifista politikáját, miután megújította a szövetségi szerződést Csehszlovákiával és Jugoszláviával és azoknak állandó jellegűt adott és megerősítette azokat a két állammal kötött döntőbírósi egvezményvel. Ugyanezzel a céllal döntőbírósi szerződést írt alá Lengyelországgal is. Ennek a politikának a szolgálatában áll az amerikai Egyesült-Államokkal kötött döntőbírósi egveztetési konvenció. Az új vámtarifa alapján kereskedelmi szerződést kötöttünk Törökországgal, ideiglenes egvezményt Lengyelországgal és most van folyamatban a munka, hogy több más állammal is hasonló egvezményt hozzunk létre. A német jóvátétel likvidálására összehívott hági konferencián Románia jelentékeny eredményeket és helyet ért el a Young-terv által teremtett helyzetben és ezzel kapcsolatban határozathozta, hogy az Ausztriával, Bulgáriával és Magyarországgal való jóvátétel kérdése is likvidáltassék és ezzel a háborúhól származó összes kérdések megoldást nyernek. A népek közeledése és a béke megerősödése várható. Meg vagyunk győződve arról, hogy az igazság és a béke konszolidálásának általános

vágya le fogja győzni az ellenállást, amely a jóvátételek méltányos megoldásával szemben megnyilvánul és a népek szövetségének hathatós befolyásával megkezdődik az európai népek békés együttműködésének korszaka.

Szenátor urak! Képviselő urak!

Nehéz feladattal állnak Önk szemben az ország érdekében. Meg vagyunk győződve arról, hogy lelkiismeretesen fogják teljesíteni a mai idők követelményeinek megfelelően azt a munkát, amely az ország összes polgáraitól fokozottabb erőfeszítést kíván a haza boldogulása érdekében és így teljességgel meg fognak felelni a nemzet várakozásának. Ófelsége I. Mihály király nevében a törvényhozás rendes ülészakát megnyitottnak nyilvánítiuk.

A trónbeszédet Miklós herceg, Miron Cristea és Sarateanu Constantin régensek, valamint a kormány összes tagjai írták alá.

Miklós herceg csengő hangon olvasta fel a trónbeszédet, amelyet a törvényhozás tagjai kitörő tapsal és percekig tartó óvációval fogadtak. A trónbeszéd felolvasása után a régensek diszhintón visszatértek a királyi palotába.

Az új alminiszterek elfoglalták hivatalaikat.

Dr. Moldovan Valer nyilatkozik az Aradi Közlönynek. — Gafencu nyugati nivóra akarja emelni a CFR-t.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának telefonjelentése.) Ma elfoglalták hivatalukat az új alminiszterek. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste hivatalában Moldovan Valer dr.-t, az új közoktatásügyi alminisztert, aki a következő nyilatkozatot tette:

— A kisebbségek feltétlenül számíthatnak jóakaratomra. Ha valami kívánnivalójuk van, keressenek fel nyugodtan, mindig szolgálatukra fogok állani.

Gafencu közlekedésügyi alminiszter kijelentette, hogy a romániai vasutakat nyugati nivóra akarja emelni és minden energiáját felhasználja eme cél elérésére.

— Seredy hercegprímás az Akadémia tagja. Budapestről jelentik: A Magyar Tudományos Akadémia november 16-án, Seredy Justinian hercegprímást, érdemei elismeréséül, disztagiává avatja.

Páris: a nőállam.

Írta: MÁRAI SÁNDOR.

A város cégérében a nő áll. Mintha érette történe minden, az ő izlését iparkodnak kielégíteni divat, művészet, architektúra, ipar, az élet külső kerete színben, vonalban, modorban izlésesen effiminált. A nő viszi a szót, ő ítélt nagyon gyakran ő ad direktívákat, kreál stílusokat. A férfi mintha csak felhívja a város-hajtaná. A városnak ez az elnöiesedő folyamata persze nem máról holnapra történik, végtelenül lassu, s eredete elvész a francia élet történetében. A francia nő mindig értett hozzá, hogy az első és utolsó szó az övé legyen a családban: mély és egészséges, céltudatos életkedvük, s az a nagy családalkotó képesség, családot s családi érdeket tartani, vezetni, összeogni tudó képesség elsőrendű tulajdonsága a francia nőnek. A nőnek ez a masculin aktivitása előnyomulása, ami most megérzik Párisban, persze kétségbe és elgondolkozóba ejti: a férfi effiminálódott-e, vagy a nő lett-e férfiasabb ezekben az időkben? Valószínűleg párhuzamos a két folyamat, s az aktivitásba lépett nő feltűnően hagyta rajta keznyomát a városban. Az elamerikasodás és az elnöiesedés kettős folyamata érzik Párisban. A nő elhagyta a foyert, bizonyos értelemben elhagyta a szalont is, azt a bizonyos szalont, ahol Páris készült, s műhelyben, hivatalban, üzletben diktálni kezdte szándékait és ötleteit.

A nő az elgondoló, az impulzust adó, s főként az eladó; a férfi az exekutáló. Nagy színházi trösztöket, nagy áruházakat, gyárakat, hivatalokat nők vezetnek: a férfiak mintha hátul kúszóknak valahol, elfoglalva a könyvelés alacsonyrendű munkáit. S a nőnek sikerei is vannak. Ötletes, bájos, gyors felfogású, simulékony természetű, udvarias és graciózus lény a francia nő. Előrangban alkal-

massá teszi nyilvános szereplése. A francia férfi örökké a zárkózott, kispolgári, nehézkes, előítéletekbe és tradíciókba belecsökönyösödött hangya marad: a nő tündököl, csillogtatja színes lényét, büvöl, s amellelt könnyebben fogékony újdonságok iránt s ingeniózus is. A nő azelőtt az élet kulisszái mögött állt: ma ő a védette, s a férfi a népség és katonaság. Önállósága meghökkentő. Anélkül, hogy bármit is vesztett volna pozíciója kellemességéből a férfival szemben, szerelni önállóságot szerzett, s nyitott szemmel, öntudatosan, szemforgatás nélkül jelentette be a hölgyválasztás jogát. A „garconne” nem regényfigura többé Párisban, hanem a nő természetes elhelyezkedési formája a változott életviszonyok között. Egyetlen lépéssel egyenrangú szabad partnerként lépett föl a férfi mellé, s tehetsége igazolta önkényes előretörését. Izlésük, modoruk kellemes, biztonságos, az a jóindulatu báj, melyet a francia nő lényé kisugároz, új szintet adott a városnak. Egy kissé minden az ő kedvére és kényelmére készült. Ezért egy kissé minden bájosan izléstelen az új Párisban. Ez az, amit az idegen csak nehezen és sokára ért meg ott: amitől a berlini émeleg s amit az angol Párisban udvariasan lenéz.

Például így érezni ezt, feszengve és kényelmetlenül: nem nagy chance ma Párisban férfinek lenni — az ember egy kissé személyzetnek érzi magát, s ezért a kényelmetlen érzésért csak feminin gazdájának megejtő és elbájoló lényé kárpótol. Ahogy az új francia berendezési architektúra teljesen nőies, bágyadtan cikornyás, színekben túlmeleg, vonalakban tulédes és lágy — a férfi feszengve ül ebben a stílusált milieuban, mint egy boudoirban — úgy az élet maga, a dolgok tempója, idegessége, íze, illata más, coquettebb, nyugtalanabb, tompább, egyszóval nőiesebb. Nézzenek meg egy

új párisi üzletet, szalont, akár hivatalt, a sálórakozás és mondainítás helyeiről nem is beszélve: épen az az „új tárgyilagosság” hiányzik az élet stílusából, az a monumentális egyszerűség és nyugalom, amely a kor férfiprodukcióját jellemzi. Ezt a feminin vonást különösebb nehézség nélkül ki lehet mutatni az új francia irodalomban, színház, művészet szféráiban is. Igaz, hogy ez a nőiesesség talán azért nem bántó, mert a város igazi lényéből fakad, amely artisztikus, tehát egy kissé feminin örökké — a francia nő soha nem volt „suffragette”, s a blaustrumpf szemüveg sem áll jól neki: megmarad nőnek, miközben emberi egyenjoguságát hangsúlyozza. Az egész átalakulás inkább ösztönös, mint programmszerű.

A férfi beleilleszkedik az új állapotba. Mit lehet tenni? Az üzlet hála Madamenak, vagy talán Madame dacára, kitűnően megy — valahogy minden ragyogó francia nő mögött látja az ember a hozzájáruló szürke és nem nagyon ápoltt francia férfit, amint elégedetten dörzsöli a kezét és gratulál sajátmagának az új munkabeosztáshoz. Madame vezeti az üzletet, ez kétségtelen. Nyájás a világhoz, s természetes kedvességgel inkasszálja sikerei mellé a szerencsekívánatokat. Az, hogy az egész struktúra alja kissé remegő és nyugtalan, s van benne, s mindenben, amit csinálnak, valami bizonytalanság izlésben, koncepcióban, s főleg sok időszerűtlenség, egészen más kérdés.

Ideges és finom kezényoma meglátszik az uccákon, az élet tempóján, intézmények s berendezések modorán. Valami remegés és tájékozatlanság van mindebben: az ember érzi, hogy olyan kéz vezeti, amely bizonytalan, s szeretné maga is, ha vezetnék.

De a férfi kussol, mert kiderült, hogy számárságokat csinált, amíg reája bízták az üzletet: véres és alig jóvátelhető számárságokat. Ez most Madame, sorsa, az új fordulat.

NYILATKOZNAK

a kisebbségi vezérek a trónbeszédről

A Magyar Párt állásfoglalása.

Iunian szerint az új állampolgársági törvény legközelebb a parlament elé kerül.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) Az Aradi Közlöny bucaresti-i munkatársa beszélgetést folytatott a kisebbségi pártok egyes vezéreivel arvonatkozólag, hogy a trónbeszéd nem foglalkozik a kisebbségi problémákkal. Először dr. Willer József képviselőt, a Magyar Párt parlamenti csoportjának főtákarát kereste fel.

Willer József kijelentette, hogy a kormány erre vonatkozólag ígéretet tett, azonban ugylátszik, nem tartja szükségesnek ígérete betartását. A Magyar Párt parlamenti csoportja ebben a kérdésben még ma értekezletet tart és precízírozza, milyen álláspontot foglal el ebben a kérdésben a kormánnyal szemben.

Brandsch Rudolf a német pártok nevében kijelentette, hogy még nem foglal állást az ügyben. Maniu Gyula miniszterelnök megígérte, hogy a kisebbségi problémát törvény-

Dr. Willer, Brandsch és dr. Fischer a hiányos trónbeszédről

az Aradi Közlönynek.

nyel rendezi. A maga részéről nem hiszi, hogy Maniu ne tartaná be ezen ígéretét. A német párt egyelőre várakozó álláspontra helyezkedik.

Dr. Fischer Tivadar, a Zsidó Nemzeti Szövetség nevében leszögezte, hogy sérelmesnek tartja a kisebbségi kérdésnek a trónbeszédből való kihagyását. Sérelmezi azt, hogy az állampolgársági törvény módosításáról — amelyet már régen beígértek — nem történt említés és erre vonatkozólag a felirat vita során szóval fel. Üdvösnek tartja a spekulatív törvény eltörlését.

Az állampolgársági törvénynek a trónbeszédből való kihagyása kérdésében Iunian Gergey igazságügyminiszter az Aradi Közlöny munkatársának kijelentette, hogy nem volt szükség az említésére. A törvényjavaslat már készen áll és legközelebb betérjeszti a parlamenthez.

Magyarországon elfogták Wimmer Ferencet

Az aradi ügyészség fogházának szökött fegyence rendőrkézre került. Magyarországon rablógyilkosság miatt körözték Wimmert. — Az aradi ügyészség most állítja össze Wimmer-Timár bünteljstromát.

(Arad, november 15.) Néhány héttel ezelőtt nagy feltűnést keltett Aradon az a hír, hogy az ügyészségi fogház legveszedelmesebb lakója, Wimmer Ferenc, akit külön cellában megvasalva őriztek és az udvarra néző ablaka előtt állandóan egy börtönőr posztolt felhasználva azt a néhány percet, amíg az őrváltás megtörtént, megszökött a fogházból. Wimmer, aki már két ízben szökött meg az aradi fogházból és többször kísérelt meg öngyilkosságot, szétszakította bilincseit, egyetlen rántással kifeszítette celláját ablakán a vasrácsot és az udvaron majd a törvényszék folyosóján és az egyik mellékhelyiség ablakán keresztül az utcára jutott. A szökést azonnal felfedezték és az egyik börtönőr, aki látta, amint a Marospart felé szalad, utána is lött, Wimmernek azonban mégis sikerült kerekét oldania és nyomtalanul eltűnt. Hiába keresték heteken keresztül, Wimmert nem sikerült kézrekeríteni és a nyomok azt mutatták, hogy Jugoszláviába sikerült átszöknie.

Wimmer épen kiadatás előtt állott, mert Aradon büntetését már kitöltötte, de Magyarországon körözték, mert ott Timár Ferenc néven rablás és egyéb büntetési cselekmények miatt tizenöt évi fegyházra ítélték. Néhány évvel ezelőtt azonban sikerült megszöknie. Wimmer mindent elkövetett Aradon, hogy kiadatását elkerülje és azért szökött meg, nehogy a magyar hatóságok kezére kerüljön. Épen ezért mindenre gondoltak, csak arra nem, hogy a veszedelmes fegyenc épen Magyarországra fog menekülni és ott igyekszik elbujni.

Wimmer azonban rajtavesztett, mert Magyarországon rendőrkézre került. Ma értesítés jött a budapesti rendőrségtől az aradi ügyészségre, hogy az aradi fogház szökevényét Kőbányán letartóztatták. Két detektívvel találkozott, akik gyanusnak találták Wimmert és igazolásra szólították fel. A szökött fegyenc zavarába jött, mire felszólította az egyik detektív, hogy kövesse a rendőrségre. Wimmer, aki már Aradon is több esetben követett el hasonló módon öngyilkossági kísérletet,

letartóztatása után előrántotta zsséből kését és bal karján felvágta ereit. Az öngyilkossági kísérlet azonban ez alkalommal sem sikerült, mert bekötötték sérülését és előállították a központi rendőrségre. A budapesti rendőrség most arra kérte az ügyészséget, állítsák össze Wimmer romániai bünteljstromát és közöljék azt a budapesti főkapitánysággal. Niculescu főügyész utasította Brudean ügyészségi titkárát, hogy részletesen állítsa össze Wimmer bünteljárásáról jelentését és ezt magyar nyelven küldjék meg Budapestre.

Egy másik verzió szerint Wimmert nem Kőbányán, hanem Zalaegerszegen tartóztatták le a budapesti rendőrség megkeresésére. A budapesti főkapitányságon most abban az irányban folytatják le a vizsgálatot, hogy szökése óta a veszedelmes rabló milyen büntetési cselekményeket követett el.

Dr. Lutai városi tisztviselőügyek elintézésére utazott Bucarestibe

Dr. Marsieu prefektus és dr. Lutai bucaresti-i utia. — Az interimár bizottsági elnök a városi tisztviselők inkadrálásáról. — A városi tisztviselők nyugdíjügye.

(Arad, november 15.) Ma délután utazott Bucarestibe Marsieu Iustin dr. prefektus és Lutai Cornel dr. interimár-bizottsági elnök, akik fontos megyei és városi ügyek elintézésére mentek a fővárosba. Lutai Cornel dr. elnök utazásáról a következőket mondotta:

— Elsősorban elreferálom a belügyminiszteriumnak a temesvári táblának a városi tisztviselők pere ügyében hozott ítéletét és véleményét kérem a további lépések megtétele ügyében. Megérdeklődöm ezután, miképpen lehetne inkadrálni a városi tisztviselőket. Az inkadrálás a régi királyságbeli, magasabb fizetéseket hozná magával, ami kedvező a tisztviselőkre nézve. De egy kevésbé kellemes momentumot is felszínre hoz: a képesítések szerinti beosztást. Nagyon kevesen rendelkeznek az aradi városházán az előirt képesítéssel és csupán a régi, 1914-ben már szolgálatban volt tisztviselőknél tekint el a törvény az előirt képesítéstől. A tisztviselőket az inkadrálás nyomán nem fizetési osztály, hanem az általuk elfoglalt hivatal szerint fizetik. A magasabb fizetés lehetővé teszi azt, hogy a városi tisztviselők nem szorulnak segélyekre és a város által adott ajándékokra, nem kell megalázkodniuk azzal, hogy kérni kell, mert a fizetésükből meg tudnak élni. A segélyek és ajándékok nem vezetnek célhoz, a tisztviselők továbbra is elégedetlenek maradtak, kis fizetésük miatt.

Az elnök ezután kijelentette, hogy hazaérkezése alkalmával magával hozza az új interimár-bizottság névsorát. Információnk szerint Lutai dr. a városi tisztviselők nyugdíjazása kérdésében is

Egyetlenkedés az angol munkáspártban.

Szélsőbaloldali képviselők harca a munkanélküli segélyek felemeléséért.

Londonból jelentik: A munkáspárt szélső baloldali képviselői elkeseredett harcot szándékoznak indítani a munkanélküliek segélyezésére szánt kormánytámogatási alap felemelése érdekében. A pénzügyminiszter azonban kijelentette, hogy erre a célra szánt alapot felemelni nem áll módjában.

Erre a szélsőbaloldali képviselők bejelentették, hogy a javaslat tárgyalása alkalmával a leghevesebb obstrukciót fogják folytatni.

November 20-án ül össze Arad megye parlamentiye.

A megyei tanácsülés programja.

(Arad, november 15.) Arad megye vezetőse ma összehívta ülésre a megyei tanácsot. A meghívókat ma délelőtt küldötték széjjel és eszerint a megyei tanácsülést november 20-án szerda délelőtt tíz órakor tartják meg a prefektura tanácsstermében. Az ülés tárgysorozata a következő:

1. Ülés megnyitása. 2. Az előző ülés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Draja János megyei tanácsstag lemondása. 4. A kórházaknak vízzel, világítással és fűtéssel való ellátása, valamint ezzel kapcsolatosan a megye 1929. évi költségvetésének módosítása. 5. Az 1929-es megyei költségvetés a szegénytanulók segélyezéséről szóló részének módosítása. 6. A vendéglőknek a vasárnapokon való zárvaratásának kérdése. 7. Az ülés bezárása.

A tanácsülésen Vlad Sándor nyugalmazott tábornok elnököl.

miniszteri leirat érkezett a városházára, amely közli, hogy az általános nyugdíjazások nem vonatkoznak a városra. Az ügyben az interimár-bizottsági elnök közelebbi felvilágosításokat fog kérni a miniszteriumtól. Lutai dr. eszerint napig marad Bucarestiben és távolléte alatt Velcsow Géza dr. helyettes elnök vezeti a város ügyeit.

Merénylet készült a Sasfők kriptája ellen.

Bécsből jelentik: A napokban Bécsben elfogott a rendőrség néhány fiatal autótolvajt, akik bevallották, be akartak törni a reichstadti herceg kriptájába. El akarták lopni I. Napoleon fiának holttestét és koporsóját, hogy eladják Franciaországban bonapartista köröknek. A reichstadti herceg nagy Napoleonnak és Mária Lujának volt, fia, aki tüdővészben halt meg huszonegy éves korában. A bonapartisták körében L'Anglon (Sasfők) volt a neve és róla írta meg Edmond Rostand hasonló címmel, híres romantikus verses drámáját.

A REICHSTADTI HERCEG KOPORSÓJA A BÉCSI KAPUCINUSOK SÍRBOLTJÁBAN.

Sándor József unokahuga ma összeesett Aradon az uccán és meghalt.

Király Ferencnét ma délelőtt szívszélhűdés érte a Hunyadi-uccán. — A hirtelen elhunyt uriaszonyt vasárnap helyezik örök nyugalomra.

(Arad, november 15.) Ma délelőtt tragikus körülmények között halt meg egy aradi uriaszony. Király Ferenc aradi postafőtisztviselő felesége délelőtt 10 óra körül, amikor a piacról hazafelé igyekezett a Hunyadi-uccán Welsz gyógyszerár előtt hirtelen rosszul lett. Szívéhez kapott és eszméletlenül terült el a földön. A járókelők azonnal segítségére siettek és bevitték a gyógyszerárba, ahol azonnal megkísérelték, hogy eszméletre térítsék, ez azonban nem sikerült. Azonnal orvosot szaladtak és pillanatok alatt megérke-

zett a gyógyszerárba dr. Simó aradi orvos, akinek segítségével Szent Pál-ucca 23. szám alatti lakására szállították.

Az uriaszony azonban anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, nemsokára meghalt. Megállapították, hogy szívszélhűdés ölte meg. Az elhunyt uriaszony, kinek halála városszerzte nagy részvétet keltett, unokahuga volt Sándor József szenátoré. A Magyar Párt országos alelnökének. A hirtelen elhunyt Királyné temetése vasárnap délután öt órakor lesz a gyászházról.

A regátban is bevezetik a kataszter-rendszert.

A telekkönyv hiánya nagy zavarokat okozott eddig. — Erdélyben ellenőrizni fogják a kataszteri adatokat.

Bucurestiből jelentik: Az ország közgazdasági és pénzügyi életének egyformán súlyos problémája egy: az összes romániai ingatlanokról felvett kataszter teljes, vagy részbeni hiánya. Erdélyben ugyan az állapotok még valamennyire türehtők. A regátban azonban rendkívül rossz a helyzet. Egészen primitív megbízhatatlan rendszer uralkodik ezen a téren, sőt a kataszter és a telekkönyv, abban az értelemben, ahogy azt nyugaton elképzelik, a regátban ismeretlen fogalom. Az ingatlan helyzetéről s a hozzá fűződő jogviszonyokról legfeljebb a kisajátítási regiszter ad némi felvilágosítást. Csak így érthető, hogy történetesen meg például az, hogy magánosok éveken keresztül használják az állami petróleumterületeket, anélkül, hogy az állam erről tudomást szerzett volna.

Madgearu miniszter ezt a rége óta érzett hiányosságot akarja most pótolni. A földkataszter és ezzel kapcsolatban az ingatlanok jogi helyzetére vonatkozó telekjegyzőköny-

vek felfektetése azonban nehéz munka, amely speciális szaktudást és hatalmas apparátusnak üzembe helyezését követeli meg. Az ipari és kereskedelmi miniszterium meghívására a napokban érkezett meg Romániába Roussilhe mérnök, a kataszteri ügyek egyik világhírű francia szakértője, aki már fel is vette a tárgyalásokat Madgearuval, a kataszter és telekkönyvi rendszer bevezetésére vonatkozólag.

A tervek szerint, ahol a kataszter és a telekkönyv teljesen hiányzik, ott a kisajátítási jegyzőkönyvek, valamint a helyszínen eszközölt mérések alapján teljesen új jegyzőkönyveket fektetnek fel. Erdélyben és Bukovinában pedig, ahol a kataszter-rendszert már rég bevezették, az új földmérési munkálatok az eddigi kataszteri adatok ellenőrzésére fognak szorítkozni. Roussilhe mérnök már fel is vette az összeköttetést az illetékes kataszteri hatóságokkal és rövidesen hozzáfognak a nagyjelentőségű terv keresztülviteléhez.

Városi kezelésbe akarják venni a szemétfuvarozást Aradon.

A szemétfuvarozók az eddigi rendszer megszüntetését kérték az interimárbizottsági elnöktől, de dr. Lutai elutasította a kérelmet.

(Arad, november 15.) Ma délelőtt felkereste Lutai Cornel dr. interimár-bizottsági elnököt az aradi szemétfuvarozó vállalkozók megbízottja, aki a jelenlegi szemétfuvarozási rendszer megváltoztatását kérte. Ma ugyanis mindegyik vállalkozó oda küldi kocsiját, ahová jönnek gondolja. A megbízott arra kérte Lutai dr.-t változtassa meg a mostani rendszert, ossza be kerületekre a várost s minden kerület részére külön vállalkozót jelöljön ki. Az elnök elutasította a kérelmet azzal az indokolással, hogy az új rendszer kiszolgáltatná a közönséget a vállalkozónak, míg így az egyes háztulajdonosok, illetve lakók, bárkivel köthetnek megállapodást.

Irodalom és művészet

* **Heti műsor.** Szombat d. u. 4 órakor: Mit susog a fehér akác (operett, mérsékelt helyárrakkal.) Este: Bőregér (operett, A. bérlet.) Vasárnap délután fél 4 órakor: Két lány az uccán (vigjáték-premier, rendez helyárrakkal.) Este: Két lány az uccán (vigjátékudonság, B. bérlet.) Hétfő: Két lány az uccán (vigjáték, C. bérlet.) Kedd: Két lány az uccán (vigjáték, A. bérlet.)

* **Ma délután 4 órakor Mit susog a fehér akác?** mérsékelt helyárrakkal megy az aradi színpadon. Az aradi színpad és Pesten egy csapásra bejutott Szántó Mihály magyaros hangulatú, pompás muzsikájú, látványos kiállítású, szenzációs operettje mindenkit elragadtat. A délutáni előadás is a premier ragyogó szereposztásában megy, vagyis Nagy Anci, Lendvay Böske, L. Kiss Mariska, Csengery Ica, Jeney, Győző, Rudas, Joanovits a főszereplők.

* **Ma este Bőregér, az örökség, csodás muzsikájú Strauss-operett szerepel a színház műsorán, amely csütörtökön oly osztatlan és meleg sikert aratott. A rendkívül nehéz és komoly munkát igénylő darabot a színház igazgatója különös gondal elevenítette fel és a legpompásabb előadásban, pazar kiállításban tárul a közönség elé**

Az ügy kapcsán érdekes tervvel foglalkozik a város vezetősége. A város már régebben kifogásolja az elavult, meg nem felelő kocsikat, amelyekkel esztendőket óta a fuvarozók a szemétket. Most illetékes helyen arra a gondolatra jutottak, hogy — mint azt sok nagyváros tette — saját kezelésbe veszi a fuvarozást, amelyben külön városi szolgálatot létesít. Körülbelül három millió lejes befektetésről lenne szó, amely — a város elgondolása szerint — egy év alatt amortizálná. Lutai Cornel dr. interimár-bizottsági elnök Bucurestiből való hazatérése után fog az ügygel foglalkozni s lehetséges, hogy hamarosan létrejön az új városi vállalat.

ezt is a Bőregér. A főszerepeket Viola Margit, Nagy Anci, Lendvay Böske, Balázs, Jeney, Győző, Kassay, Kallós játsszák.

* **A két lány az uccán vasárnap délutáni premierje a prózaegyüttes minden idejét leigálja. Hatalmas munka előzi meg a bemutatót, amely valóban csodálatosan szép lesz. Emőd Tamás és Szirmai Imre megkapóan szép, vigjátéki színekkel átszőtt életképe különösen nagy kiállítást igényel. Így például az első felvonása egy kétemeletes épülő házat ábrázol, amelyet Szántay Lajos épített a színpadon, hogy a legélethűbb kiállításban kapja a közönség a vigjátékot, amelynek főszerepeit Szendrey igazgató, Izsáky Margit, Fekete Irén, Csengery Ica, Homokay, Simon és Kallós játsszák. Tekintettel arra, hogy az első felvonás színpadát összeállítani igen nehéz, a színház igazgatója mindjárt vasárnap délután mutatja be ezt a nagyértékű darabot, amely minden bizonnyal néhány napra elveti a színház műsorgondját.**

* **Jön jövő héten. Földnélküly János, Karinthy Frigyes és Lengyel Menyhért szenzációs komédiája.**

* **Jön a jövő héten Volga-bár, a legkitünőbb énekes vigjáték.**

* **A fűmisoarai dalárda hangversenye** Budapest. Budapestről jelentik: A Zeneművészeti Főiskola dísztermében november 24-én a temesvári hatvan tagú dalárda hangversenyzik, Szeghó Kálmán karnagy vezetésével. A dalárda hangversenye iránt általános érdeklődés mutatkozik zenei körökben.

* **A Vöröskereszt műsoros délutánja.** A Vöröskeresztgyűlés által vasárnap, f. hó 17-én d. u. 5 órakor a római katolikus kulturházban rendezendő műsoros délután programja: 1. A „Gutenberg” dalárda énekszáma: Verdi: „Benedictus” — az Ernáni című operából. Férfikar, Zongorán kíséri Bogdány István zenetanár. 2. Dr. Újhelyi József orvos előadása „Az életről, — és miképpen tudnánk meghosszabbítani az életet”. 3. Lipovan Octav tenorszólo énekszáma: a) Mari-Mari, b) Pecke, nápolyi dalok. Zongorán kíséri dr. Botis A. 4. Baranyi Bella hegedűszáma: Raffi — Cavatina. Zongorán kíséri Salgó Baba. 5. A 93. gyalogezred önkénteseinek dalárdája énekel: a Freischütz operából.

Felfegyverzett voinicok a vonaton.

A Vitorul érdekes cikke. — Jelentést tettek a belügyminiszternek.

(Arad, november 15.) A Vitorul ma Aradra érkezett száma rendkívül érdekes cikket közöl, amelyet Gombos-Ulpiu Traian volt képviselő, nagyváradi újságíró küldött be. A cikk szerint a volt képviselő Dancea Jakab ügyvédjelölt társaságában utazott a Hatmágy-Brád-Abrud vonalon és Tebea közelében nyolc 18—21 év közötti fiatalemberrel találkozott. Mindnek a vállán Mannlicher, Ezek a voinicok voltak. Megkérdezte őket, minek viselnek fegyvert, mire azt felelték:

— Hogy letörjük a liberálisokat!

Brádra beérkezve, nyomban jelentést tett az ottani rendőrségnek, ahol megígérték, hogy jelentést tesznek Vaia belügyminiszternek és kérték fogja a voinicok felfegyverzését. Az esetet kapcsolatosan a lap éles támadást intéz a belügyminiszter ellen, aki Mannlicherrel fegyverzi fel a voinic-szandacokat.

Felakasztotta magát börtönében az ötödik nagyrévi férjgyilkos asszony.

A vizsgálóbíró szerint büntény esete sincs kizárva.

Szolnokról jelentik: Süle Dénesné, a férjgyilkossággal gyanúsított nagyrévi asszonyok egyike, ma reggel cellájában felakasztotta magát. Az asszony tegnap rendőri kísérettel a református templomba ment, ahol keservesen zokogott. Reggel, amikor benyitottak cellájába, felakasztva találták.

Süle Dénesné öngyilkossága előtt zsebkendőjével betömte száját és fejkendőjéből csinált hurkot és az ablak rácsára akasztotta fel magát. Amikor ráakadtak, még volt benne élet, de néhány perc múlva kiszenvedett. Süle Dénesné az ötödik férjgyilkos asszony, aki öngyilkosságot követett el.

Az öngyilkosságról értesítették a vizsgálóbíró, aki helyszíni szemlét tartott és annak a gyanújának adott kifejezést, hogy minden kizárva, hogy büntény történt, mert az asszony szája olyan erővel volt betömve, hogy valószínűleg tartja az öngyilkosságot. Az ügyesség elrendelte a hulla felboncolását.

A tábla bizonyításkiegészítést rendelt el Erdélyi Béla ügyében.

Hét pontra terjed ki az újabb vizsgálat.

Budapestről jelentik: Ma váratlan s szenzációs fordulat történt az életfogytiglani fegyházra elítelt feleséggyilkos Erdélyi Béla ügyében. Erdélyi védője az ügy iratait előterjesztette a tábla elé, amely zárt ülésben Degrée Miklós elnöke alatt ma tárgyalta az ügyet. A zárt ülésen úgy határoztak, hogy helyt adnak a védő előterjesztésének és hét olyan pontra, amelyre a vizsgálót az ítélet ellenére sem tudott választ adni, újabb vizsgálatot, illetve bizonyításkiegészítést rendelt el. Az iratokat elsősorban az orvosi igazságügyi szakbizottság elé terjesztik, annak megállapítása végett, hogy mi okozta Forgács Anna halálát. A tárgyalást a jövő esztendőre tűzték ki.

H I R E K.

Magyar nyelvű szerződést is be kell tartani.

Az alperes ügyvédje azzal érvel, hogy ügyfele nem tud magyarul. — A bíróság elutasította a kifogást.

(Arad, november 15.) Érdekes elvi jelentőségű döntést hozott ma az aradi írásbíró. Goicea János aradi cipésmester ellen pert indított egy aradi ügynök, mert a szerződésben kikötött 15.000 lejes jutalékot, a mai az ügynöknek egy háziladás következtében járt volna, a cipésmester nem fizette ki és annak jogosságát kétségbe vonta. Ma tárgyalta ezt a jelentéktelennek látszó polgári pert a n. c. írásbíró, a tárgyaláson azonban az ügy igen érdekes fordulatot nyert.

Dr. Furdut József ügyvéd azzal érvelt, hogy

a szerződésben ugyan ki volt kötve a jutalék, de Goicea nem tud magyarul és így nem tudta elolvasni a magyar nyelvű szerződést, ami az ügynöknek a jutalékol biztosítja.

Kérte a írásbíró, hogy utasítsa el a keresetet, mert egy ismeretlen nyelven írott szerződést nem lehet jogalapnak elfogadni. Az ügynök védője ezzel szemben kétségbe vonta azt, hogy Goicea nem tud magyarul. Rámutatott arra, hogy

a cipésmester harminc esztendeje van Aradon, a vevőkörének legnagyobb része magyar, ilyen körülmények között tehát nem fogadható el az az érvelés, hogy Goicea nem tud magyarul.

A írásbíró, hogy adott a felperes álláspontjának és elutasította Goicea kifogását, majd közölte a írásbíró, hogy az ítéletet később fogja kihirdetni.

— Hadihajókat épített Franciaország. Párisból jelentik: Leygues tengerészeti miniszter ma egy javaslatot terjesztett a Ház elé, amelyben egy 10.000 tonnás cirkáló, 6 torpedónaszád, 6 buvárnaszád és 4 kisebb hajó építésére kér felhatalmazást.

— Arlotta lett az új budapesti olasz követ. Rómából jelentik: Arlotta athéni olasz követet Budapestre helyezték át és meghatalmazott miniszterré léptették elő.

Utolérhetően is. divat-ujdonságok állandó importálása. KELL és KRAUSZ.

— Szokolnikov lett a szovjet angol követe. Londonból jelentik: A szovjetkormány Szokolnikov volt pénzügyi népbiztost nevezte ki londoni nagykövetté. Ez a kinevezés az angol diplomáciai körben nagy megnyugvást keltett, mert a szovjet előzőleg Kamenyevet akarta londoni nagykövetté kinevezni. Kamenyevet esztendőekkel ezelőtt kitiltották Anglia területéről és kinevezése kínos helyzetbe hozta volna az angol hatóságokat. Az új nagykövet hivatalos fogadtatására megtörténtek az előkészületek.

— Felmentették a curtici jegyzőt okirathamisítás vádjáról. Koncz József curtici jegyző ellen magánokirathamisítás miatt tetek az elmúlt évben feljelentést és ezt az ügyet tárgyalta ma az aradi törvényszék Orezeanu—Mager-tanácsa. Szokács Anna és Ardelean György múlt év március 24-én adásvételi szerződést kötöttek, amit a jegyző készített el. Szokács később feljelentést tett a jegyző ellen és azzal vádolta, hogy a vételárát 33.000 lej helyett 20.000 leiben tüntette fel a szerződésben, hogy kisebb adót fizessen. A mai tárgyaláson, miután a jegyző ellen semmi terhelő bizonyíték nem merült fel, a törvényszék Konczot felmentette a vád alól.

— Elfogadták a képviselőházban az új magyar katonai büntető törvényt. Budapestről jelentik: A képviselőház mai ülésén elfogadták a katonai büntetőjavaslatot, azzal a módosítással, hogy az ízteknek csak akkor jogos a kardhasználat, ha a sértés többek jelenlétében történt.

Putty Lya, Lars Hanson.

Az új tavaszi jumpert LUX használata által egész nyáron mindenki mint ujat viselheti.

A selyem- és gyapjú-jumpereket gyorsabban lehet tönkretenni rossz mosószerek által, mint a mindennapi viselés által. Az ilyen szöveteket sohasem szabad közönséges mosószappannal mosni és dörzsölni, hanem csakis LUX-al. A krémszerű Luxot minden kefélés és dörzsölés nélkül eltávolítja a piszkot, csak a szövetnek a habban való többszöri átnyomkodása szükséges. — A LUX annyira ártalmatlan a szövetekre, akár csak a tiszta víz.

LUX-ot nem lehet kapni seholsem kémérve, hanem csakis eredeti csomagolásban.

Ára mindemitt:

Nagy doboz Lei 30.—

Kis doboz Lei 15.—

LUX-ot nem lehet kapni seholsem kémérve, hanem csakis eredeti csomagolásban.

— Aradmegyei tanítók gyűlése. Az aradmegyei tanítók egyesülete, Crisan Nikolaj elnöke alatt november 21-én tartja Aradon, a Kulturpalotában rendes közgyűlését. A közgyűlés, amelyen megválasztják a tisztkart, reggel 9 órakor kezdődik.

Hölgyek
széleskörűen összeállított fehérneműt és teljes menyasszonyi kelengyét nagyon szolid árban
RUTKAY & BOTYE
speciális vászonáru üzletben szerezhetnek be. Arad megyeházzal szemben.

— Anglia nem adja vissza Németországnak a háboru alatt lefoglalt vagonokat. Londonból jelentik: Snowden kincstári kancellár ma tudomására adta a német nagykövetnek, hogy Anglia nem teheti megfontolás tárgyává Németországnak azt a kérését, hogy a háboru alatt lefoglalt és nem likvidált német vagonokat visszaadja Németországnak.

Ujból Pop C. Istvánt választották meg a kamara elnökének.

Sokan hiányoztak a kamara ma délutáni első ülésén. — A szenátus elnöke Bratu lesz.

Bucurestiből jelentik telefonon az Aradi Közlöny tudósítója: Ma délután tartotta a kamara első érdemleges ülését. Az ülés előtt a többségi képviselők értekezletet tartottak, amelyen Maniu Gyula miniszterelnök szólalt fel és kérte a képviselőket, hogy szorgalmasan látogassák a parlament üléseit. Ezután bejelentette a miniszterelnök, hogy a kormány párt hivatalosan a kamara elnöki tisztségére dr. Pop C. Istvánt, a szenátus elnökének pedig Bratu Traiant jelölte.

A miniszterelnök felszólalása után Andre Petre a párt bizalmáról biztosította a kor-

A parádéskocsis megölte a baroneszt.

Fiath Elza bárónő borzalmas halála.

Balmazújvárosról jelentik: Fiath báró tanyáján az éjszaka folyamán meggyilkolták Fiath Elza huszonkét éves bárókisasszonyt. A gyilkosságot a leány szobájában követték el, ahol két borzalmas tejszeccsapást mérték a szerencsétlen fejére.

— LEZAJLOTT A KINAI POLGÁRHÁBORU LEGVÉRESEBB CSATÁJA. Londonból jelentik: Kinának Hoang nevű tartományában tegnap véres harcok kezdődtek a polgárháboru. A véres csata Feng tábornok felkelő serege és a kormány csapatai között keletkezett. Az összeütközés folyamán több, mint ezer halott és háromezer sebesült maradt a csata színhelyén. A jelentés szerint ez volt a kínai polgárháboru legborzalmasabb és legvéresebb csatája.

— Leszállították Hollandiában a kamatlábat. Amszterdamból jelentik: A holland bank a leszállított kamatlábat 5 százalékról 4 és fél százalékra szállította le.

— Házasság. Heitz Mária és Szent-István Elek Dezső ma délután 6 órakor tartják esküvőjüket a helybeli lutheránus templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— Arabok legyveres támadása egy palesztinai város ellen. Jeruzsálemből jelentik: Ma éjszaka ismét legyveres arabok támadták meg Safed városát. A kivonult katonaság visszaverte a támadókat és páncélautókon vették őket üldözőbe. Az arabok halottaikat és sebesülteiket magukkal vitték.

— Büntény, vagy baleset. Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy Juhász József munkás kuttisztítás közben beleesett a kutba és szörnyethalt. A munkást a szerencsétlenség után eltemették. Most feljelentés érkezett az ügyészséghez, hogy Juhász nem szerencsétlenség áldozata, hanem valaki hátulról munka közben fejbeütötte és belökte a kutba. Az ügyészség a névtelen feljelentés alapján elrendelte a vizsgálatot.

— Megindultak a tárgyalások a semleges zóna ügyében Jugoszlávia és Bulgária között. Szófiából jelentik: Ma érkezett meg Szófiába a jugoszláv delegáció, amely tárgyalásokat folytat a határmenti kettős birtokok likvidálására vonatkozólag és megállapítja a semleges határzónát. A delegációt a jugoszláv követség tagjai és a bolgár delegáció fogadták.

— Az autótaxi rejtélyes halottja. Berlinből jelentik: A Leipziger-strassen ma délelőtt egy fiatal hölgy és egy idősebb ur szállt fel egy autótaxiba. A hölgy egy külvárosi utca nevét mondotta be a sofőrnek. Egy idő múlva kiszállt és megparancsolta a sofőrnek, hogy az idősebb urat vigye a jelzett helyre. Amikor az autó megérkezett, a sofőr megdöbbenve látta, hogy a bent ülő ur halott. A vizsgálat megindult és megállapították, hogy az illető Rothstein Gyula kereskedő és gyorsan ölé méreg ölte meg. A nyomozás tovább folyik abban az irányban, hogy gyilkosság történt-e, vagy öngyilkosság.

Putty Lya, Lars Hanson.

— Letartóztattak egy notórius betörőt Aradon. A rendőrség letartóztatta Deák József notórius betörőt, aki Aradmegyében több betörést követett el.

— Letartóztattak egy notórius betörőt Aradon. A rendőrség letartóztatta Deák József notórius betörőt, aki Aradmegyében több betörést követett el.

— Letartóztattak egy notórius betörőt Aradon. A rendőrség letartóztatta Deák József notórius betörőt, aki Aradmegyében több betörést követett el.

— Letartóztattak egy notórius betörőt Aradon. A rendőrség letartóztatta Deák József notórius betörőt, aki Aradmegyében több betörést követett el.

Pillanattelvételek

a nagy new-yorki

Még a déli sarkról is
érdeklődtek a tőzsdekrach iránt.

(New-York, november 15.) Most érkeznek Európába azok az amerikai lapok, melyek a tőzsdepánik legizgalmasabb napjaiban jelentek meg az Egyesült-Államokban. Kivonatossan közlünk alább egy antológiát a tőzsdepánik óráiban megjelent lázas riportokról:

A newyorki értéktőzsdén bekövetkezett hordalmas méretű árzuhanást azok az amerikaiak is megéreztek, akiket a nagy katasztrófa Párisban talált. Azt mondják, hogy amikor a rossz hír megérkezett,

olyan jelenetek játszódtak le, mint 1914-ben, amikor az egész világot bejárta a nagy háboru kitérésének híre.

Százával vannak olyan amerikaiak Párisban, akik eddig jómóduak, sőt gazdagok voltak, akiket azonban a tőzsde szeszélye teljesen tönkretett.

Az amerikaiak valósággal megostromolták a bankokat és utazó-irodákat, hogy utazó-csekkjeiket, hitelleveiket minél előbb beválthassák, hogy azonnal vissza induljanak. Nagyon sokan csak kölcsönpénzsekkel tudnak hazajönni, kölcsönt is azonban rendkívül nehéz szerezni.

Mások lázas sietséggel iparkodtak ékszereiket eladni, amiket pedig mostanában vásároltak, amikor még gazdag embereknek tekintették magukat, örültek, ha a felét megkapják annak az összegnek, amit érték fizettek. Amerikai nők, akik tönkrementek, a lapok kishirdetéseitől is próbálják ékszereiket eladni, de ezek mellett

szívesen adják a szőrmekabátjaikat, estélyi ruháikat, kalapjaikat, sőt az asztalruháikat is.

De általában megállapították, hogy

a nők sokkal higgadtabban és nyugodtabban viselik el veszteségeiket, mint a férfiak.

A szállodák, ahol legtöbbször amerikaiak tartózkodnak, rohamosan ürülnek ki. Egy volt gazdag sebtében visszavont egy gazdag lakomát, amelyet az előző napon harminc vendég számára, rendelt meg egy előkelő étteremben. Csak az asztalra kerülő virág kétszáz dollárba került volna, de a rendelőt ezt sem tudja megfizetni. Aki nem váltotta meg előre az elsőosztályú hajójegyet, örül, ha második vagy turista-osztályon hazajuthat.

Az amerikai üzletemberek vinaráló vitalitását, semmiéle összeomlástól vissza nem rettenő, üzleti készségének jellemző példáját adja az alább közölt hirdetés, melynek eredetije az egyik vezető newyorki napilapban jelent meg. A hirdetésben, melynek rajza boldog családi kört ábrázol egy bankcég ajánlja az egyik pénzügyi elnöknél elsősorban garantált kötvényeit. A hirdetés szövege körülbelül a következő:

Zavartalan boldogság... A családapa nem spekulál, nem kockáztatja övének jövőjét, vad szerencsejátékokkal nem szalad barátainak homályos tippjei után, nem vesz részt a vad részvénytársaságok forgatagában... Kötvényt vásárol, amely biztonságot nyújt és a kellemes meleg, békés családi kör jövőjét nem fenyegeti elsüllyedéssel.

Egy másik hirdetés a következő címmel jelent meg:

Vissza a biztonsághoz és a legitim jövedelmekhez. Vissza az állandó 6 százalékos ingatlanjövödelemhez. Ha francia kötvényeket vesz, nem a jövőjét számítja le, hanem az eredményteljes múltat és a fejlődő jelent.

Az egyik autógyár oldalos hirdetésekkel hozza a közönség tudomására, hogy a prosperitás fenntartásának segítségére és a Wall-street alátámasztására mélyen leszállítja árait. Ebből látható, hogy az ipar vezetői mennyire tisztán látják az összefüggést a közönség vásárlóereje és a newyorki tőzsdekrach között. Sajnos, azonban egy gyár sem fogja tudni annyival leszállítani az autók árát, mint amennyivel a részvények visszaesnek.

Olyan jelenetek játszódtak le,
mint a hadüzenetkor.

tőzsde-krachról.

A newyorki tőzsdekrach kedves apróságai közé tartozik, hogy

még a Délsarkról is izgatottan érdeklődtek az árfolyam iránt.

Ugyanis a Byrd-féle expedíció tagjai állandó rádióösszeköttetésben állnak New-Yorkkal és egyébiránt is érdeklődnek, mint a tőzsdei kurzusok iránt. Az expedíció egyik tagja az elindulás pillanatában vásárolt egy nagyobb pakett repülőgép-részvényt, melyen kezdetben sokat keresett, végezetül azonban az ingét is elvesztette rajta. „Nem baj, — mondták neki társai — neked legalább nem kell a játszatót megőrizned...”

Aljechin megvédte sakkvilágbajnokságát.

Dr. Aljechin Sándor többhetes küzdelem után fölényesen győzte le kihívóját Bogoljubovot. Az utolsó 25 játszma remissal végződött és így Aljechin 15½:9½ arányú győzelemmel védte meg világbajnokságát, amit tavaly szerzett meg Capablanca Raoul Jose legyőzésével.

Eltemették a győri gyilkosság áldozatát.

Koncz Vilmos alhadnagyot ma szabadlábra helyezték és délután részt vett felesége temetésén.

Győrből jelentik: Koncz Vilmost, a feleség-gyilkossággal gyanúsított alhadnagyot ma szabadonbocsátották. Az alhadnagy egyenruhában, fegyveresen hagyta el a törvényszék épületét. Ugyanakkor érkezett oda egy taxin Molnár Erzsébet, aki a vizsgálóbíróval és az ügyésszel a gyilkosság színhelyén volt és a még ma is véres

ágyba kellett feküdnie, hogy bemutassa a gyilkosság minden részletét.

Ma délután több ezer főnyi közönség részvétele mellett eltemették Koncz Vilmosné, akit Molnár Erzsébet varróleány ölt meg. A temetésen résztvett Koncz Vilmos alhadnagy, a meggyilkolt asszony férje is, akit ma délelőtt helyeztek szabadlábra.

Vasuti kalauz és zsebtolvajok élethalálharca a gyorsvonaton.

Egy tolvajbanda ledobta a kalauzt a nagyváradi-szatmári éjszakai gyorsról, mert az egyik zsebtolvait tettenérte. — A kalauz belehalt sérülésébe.

Oradeeről jelentik: Ma éjjel a Szatmárról Nagyváradi felé haladó gyorsvonaton borzalmas tragédia játszódott le. Ilie Vintila jegyvizsgáló kalauz szolgálata közben gyanusnak találta az egyik ülke néhány utasát. Szemmel tartotta őket és rövid figyelés után észrevette, hogy az egyik gyanús utas a mellé szundikáló férfi zsebébe nyúl. A pénztárcát azonban már nem volt ideje kihuzni, mert a kalauz odaugrott és mindkét kezét lefogta.

A tettenért zsebtolvaj és társai a kalauzra vetették magukat. Irtózatossá küzdelem kezdődött és már-már ugyilátszott, hogy az erős izüzikumu kalauz kerül ki győztesként, amikor az egyik zsebtolvaj felnyitotta a ülke ajtaját és azon keresztül a kalauzt a folyosóra

szorították, majd egy erős lendülettel kidobták a robogó vonatból.

Velőtrázó sikoltással zuhant ki a vonatból Ilie, akinek segélykiáltásaira a vonatkísérő személyzet is figyelmes lett. Megrántották a vészféket és a vonat a nyílt pályán megállt. Azonnal a kalauz keresésére indultak, akit a vasuti töltés mellett találtak meg rettenetesen összeroncsolt állapotban. A fején és testének más részein szenvedett borzalmas sérüléseket.

Ezalatt a személyzet másik része a gonosztevők keresésére indult, de azoknak az éjszaka sötétjében sikerült elmenekülni. Ilie Vintilát azonnal beszúrták a nagyváradi közpórházba, ahol nyomban megoperálták, de az orvosi beavatkozás már nem segített, mert a 32 éves kalauz ma délelőtt rettenetes kínok között kiservedett.

CENTRAL-mozgó Ma 5, 7 és 9 órakor

Ma Premier! Szenzációs vigjáték attrakció.

Piros rózsák, röpke csók...

Főszerepekben:

Liane Haid, Harry Halm

Holnap fél 12 órai MATINE mindkét mozgóban szenzációs lesz

ELITE-mozgó

Folies Bergères leánya

Főszerepben a SARGA LILKOM főszereplőjével

BILLIE DOVE-val.

LEGUJABB.

Udrzal kormányalakítása meghiúsult.

Nem sikerült a nagy koalíció. — Hampl szocialistavezér kap megbízást a kormányalakításra.

Prágából jelentik: Udrzal miniszterelnök kormányalakítási kísérlete most már meghiúsultnak tekinthető és a nagy koalíció, a polgári pártok magatartása miatt, amivel a hegemoniát biztosítani akarták maguknak, nem sikerült. A polgári pártok hajlandók lettek volna a cseh szociáldemokratákkal együtt

alakítani kormányt, a német szociálistákkal azonban nem akartak tárgyalni és ezen hiúsul meg Udrzal vállalkozása.

Most már bizonyosra veszik, hogy a Köztársaság elnöke a cseh szociálisták vezérért Hampl fém munkásszakszervezeti titkárt bízta meg a kormány megalakításával.

— **Letartóztatott egy cigarettacsempészt Aradon.** Az aradi rendőrség ma letartóztatta Caleiov Stefan nagylaki lakost, aki nagymennyiségű magyar cigarettát csempészt át a határon. A csempészt cigarettát elkobozták és Caleiovot előállították a rendőrségen, ahol őrizetbe vették.

— **Mérgezett kenyereket árult a békéscsabai reálgymnázium pedellusa.** Békéscsabáról jelentik: A békéscsabai reálgymnáziumban több diák rosszul lett. A vizsgálat megállapította, hogy a pedellus által árusított kenyérben cink fehérje van, ami a diákokat megmérgezte.

— **Rosszul sikerült a dinamitos betörés.** Chemnitzből jelentik: A Langhause művek irodájába az éjszaka betörők hatoltak be és a páncélszekrényt dinamittal robbantották fel. A dinamit azonban olyan nagymennyiségű volt, hogy feltépte a helyiség mennyezetét. A rablók anélkül, hogy a szekrény tartalmát kiüríthették volna, elmenekültek.

— **A Gyilkos-tó mellett épül fel a „Benedek Elek gyermekotthon”.** Kolozsvárról jelentik: Megírta az Aradi Közlöny, hogy országos társadalmi akció indult egy gyermekotthon felállítására érdekében, amelyik Benedek Elek nevét fogja viselni és hivatva lesz arra, hogy a tragikus körülmények között hirtelen elhunyt nagy magyar mesemondó emlékének fenntartsa. A megindító a Benedek Elek körül csoportosult székely írók voltak és az akció máris igen szép eredményeket mutat fel. Gyergyószentmiklós városa ingyen telket és épületanyagot ajánlott fel erre a nemes célra, míg az építkezés költségeit társadalmi uton gyűjtik össze. Ennek a célnak szolgálatában a Budapesten is nagy sikerrel vendégszerelt székely írók és művészek csoportja egész Erdélyben estélyeket fog rendezni, amelyeknek jövedelmét teljes egészében az építkezési költségek fedezésére fordítják. A „Benedek Elek gyermekotthon” a Székelyföld legfestőibb és ennek a célnak minden tekintetben a legmegfelelőbb helyén: a Gyilkos-tó partján fogják felállítani és előreláthatólag már tavasszal megkezdik az építkezéseket.

— **Lampel vallomása Köhler meggyilkolása ügyében.** Boroszlóból jelentik: Martin Lampelt, a gyilkossággal gyanúsított német író, valamint két büntársát ma Meissenbe kísérték. Lampel ma tett vallomásában kijelentette, hogy a gyilkosságról tudott és bizonyítani tudja, hogy Fritz Köhler Höffer tábornok parancsára gyilkolták meg.

— **Az aradi nyugdíjas egyesület hivatalos közleményei.** Értesítjük a választmányi tagokat, hogy f. évi november hó 17-én vasárnap délelőtt fél 10 órai kezdettel rendkívüli választmányi ülést tartunk az egyesületi helyiségünkben, melyre az Acsev négyes bizottságát is hivatalosan meghívjuk. Továbbá felkérjük, az esküt nem tett tisztviselőket és egyéb közszolgálati alkalmazottakat, hogy a városi hatóságokhoz benyújtandó azon kérvényük végett, melyben annak igazolását kérik, hogy nem optáltak, állandóan Románia területén lagnak stb., folyó hó 17-én vasárnap délután 3 órától kezdődőleg az egyesület hivatalos helyiségében megjelenni szíveskedjenek. Bélyegköltés és illeték fejében 55 lej hozzanak magukkal. Egyben tudatjuk Spitzer Paraschivát, hogy a petrozsényi állomás pénztáránál 12.118 lej vegyen fel. Az Acsev nyugdíjasokat értesítjük, hogy nyugdíj-könyvecskéiket f. évi november hó 18-tól kezdődőleg az állomási iktató hivatalban mindenki személyesen tartozik átvenni. Az átadást Petkovits irodafőnök eszközöli, ki az átvevővel hivatalban aláírhatja a kimutatást. Könyvecskéik kiosztása abc-sorrendben történik. A hivatalba nem mehet egyszerre 5 egyénnél több. Az Elnökség.

— **Letartóztatott egy cigarettacsempészt Aradon.** Az aradi rendőrség ma letartóztatta Caleiov Stefan nagylaki lakost, aki nagymennyiségű magyar cigarettát csempészt át a határon. A csempészt cigarettát elkobozták és Caleiovot előállították a rendőrségen, ahol őrizetbe vették.

— **Mérgezett kenyereket árult a békéscsabai reálgymnázium pedellusa.** Békéscsabáról jelentik: A békéscsabai reálgymnáziumban több diák rosszul lett. A vizsgálat megállapította, hogy a pedellus által árusított kenyérben cink fehérje van, ami a diákokat megmérgezte.

— **Rosszul sikerült a dinamitos betörés.** Chemnitzből jelentik: A Langhause művek irodájába az éjszaka betörők hatoltak be és a páncélszekrényt dinamittal robbantották fel. A dinamit azonban olyan nagymennyiségű volt, hogy feltépte a helyiség mennyezetét. A rablók anélkül, hogy a szekrény tartalmát kiüríthették volna, elmenekültek.

— **A Gyilkos-tó mellett épül fel a „Benedek Elek gyermekotthon”.** Kolozsvárról jelentik: Megírta az Aradi Közlöny, hogy országos társadalmi akció indult egy gyermekotthon felállítására érdekében, amelyik Benedek Elek nevét fogja viselni és hivatva lesz arra, hogy a tragikus körülmények között hirtelen elhunyt nagy magyar mesemondó emlékének fenntartsa. A megindító a Benedek Elek körül csoportosult székely írók voltak és az akció máris igen szép eredményeket mutat fel. Gyergyószentmiklós városa ingyen telket és épületanyagot ajánlott fel erre a nemes célra, míg az építkezés költségeit társadalmi uton gyűjtik össze. Ennek a célnak szolgálatában a Budapesten is nagy sikerrel vendégszerelt székely írók és művészek csoportja egész Erdélyben estélyeket fog rendezni, amelyeknek jövedelmét teljes egészében az építkezési költségek fedezésére fordítják. A „Benedek Elek gyermekotthon” a Székelyföld legfestőibb és ennek a célnak minden tekintetben a legmegfelelőbb helyén: a Gyilkos-tó partján fogják felállítani és előreláthatólag már tavasszal megkezdik az építkezéseket.

— **Lampel vallomása Köhler meggyilkolása ügyében.** Boroszlóból jelentik: Martin Lampelt, a gyilkossággal gyanúsított német író, valamint két büntársát ma Meissenbe kísérték. Lampel ma tett vallomásában kijelentette, hogy a gyilkosságról tudott és bizonyítani tudja, hogy Fritz Köhler Höffer tábornok parancsára gyilkolták meg.

— **Az aradi nyugdíjas egyesület hivatalos közleményei.** Értesítjük a választmányi tagokat, hogy f. évi november hó 17-én vasárnap délelőtt fél 10 órai kezdettel rendkívüli választmányi ülést tartunk az egyesületi helyiségünkben, melyre az Acsev négyes bizottságát is hivatalosan meghívjuk. Továbbá felkérjük, az esküt nem tett tisztviselőket és egyéb közszolgálati alkalmazottakat, hogy a városi hatóságokhoz benyújtandó azon kérvényük végett, melyben annak igazolását kérik, hogy nem optáltak, állandóan Románia területén lagnak stb., folyó hó 17-én vasárnap délután 3 órától kezdődőleg az egyesület hivatalos helyiségében megjelenni szíveskedjenek. Bélyegköltés és illeték fejében 55 lej hozzanak magukkal. Egyben tudatjuk Spitzer Paraschivát, hogy a petrozsényi állomás pénztáránál 12.118 lej vegyen fel. Az Acsev nyugdíjasokat értesítjük, hogy nyugdíj-könyvecskéiket f. évi november hó 18-tól kezdődőleg az állomási iktató hivatalban mindenki személyesen tartozik átvenni. Az átadást Petkovits irodafőnök eszközöli, ki az átvevővel hivatalban aláírhatja a kimutatást. Könyvecskéik kiosztása abc-sorrendben történik. A hivatalba nem mehet egyszerre 5 egyénnél több. Az Elnökség.

— **Lampel vallomása Köhler meggyilkolása ügyében.** Boroszlóból jelentik: Martin Lampelt, a gyilkossággal gyanúsított német író, valamint két büntársát ma Meissenbe kísérték. Lampel ma tett vallomásában kijelentette, hogy a gyilkosságról tudott és bizonyítani tudja, hogy Fritz Köhler Höffer tábornok parancsára gyilkolták meg.

— **Az aradi nyugdíjas egyesület hivatalos közleményei.** Értesítjük a választmányi tagokat, hogy f. évi november hó 17-én vasárnap délelőtt fél 10 órai kezdettel rendkívüli választmányi ülést tartunk az egyesületi helyiségünkben, melyre az Acsev négyes bizottságát is hivatalosan meghívjuk. Továbbá felkérjük, az esküt nem tett tisztviselőket és egyéb közszolgálati alkalmazottakat, hogy a városi hatóságokhoz benyújtandó azon kérvényük végett, melyben annak igazolását kérik, hogy nem optáltak, állandóan Románia területén lagnak stb., folyó hó 17-én vasárnap délután 3 órától kezdődőleg az egyesület hivatalos helyiségében megjelenni szíveskedjenek. Bélyegköltés és illeték fejében 55 lej hozzanak magukkal. Egyben tudatjuk Spitzer Paraschivát, hogy a petrozsényi állomás pénztáránál 12.118 lej vegyen fel. Az Acsev nyugdíjasokat értesítjük, hogy nyugdíj-könyvecskéiket f. évi november hó 18-tól kezdődőleg az állomási iktató hivatalban mindenki személyesen tartozik átvenni. Az átadást Petkovits irodafőnök eszközöli, ki az átvevővel hivatalban aláírhatja a kimutatást. Könyvecskéik kiosztása abc-sorrendben történik. A hivatalba nem mehet egyszerre 5 egyénnél több. Az Elnökség.

— **Lampel vallomása Köhler meggyilkolása ügyében.** Boroszlóból jelentik: Martin Lampelt, a gyilkossággal gyanúsított német író, valamint két büntársát ma Meissenbe kísérték. Lampel ma tett vallomásában kijelentette, hogy a gyilkosságról tudott és bizonyítani tudja, hogy Fritz Köhler Höffer tábornok parancsára gyilkolták meg.

— **Az aradi nyugdíjas egyesület hivatalos közleményei.** Értesítjük a választmányi tagokat, hogy f. évi november hó 17-én vasárnap délelőtt fél 10 órai kezdettel rendkívüli választmányi ülést tartunk az egyesületi helyiségünkben, melyre az Acsev négyes bizottságát is hivatalosan meghívjuk. Továbbá felkérjük, az esküt nem tett tisztviselőket és egyéb közszolgálati alkalmazottakat, hogy a városi hatóságokhoz benyújtandó azon kérvényük végett, melyben annak igazolását kérik, hogy nem optáltak, állandóan Románia területén lagnak stb., folyó hó 17-én vasárnap délután 3 órától kezdődőleg az egyesület hivatalos helyiségében megjelenni szíveskedjenek. Bélyegköltés és illeték fejében 55 lej hozzanak magukkal. Egyben tudatjuk Spitzer Paraschivát, hogy a petrozsényi állomás pénztáránál 12.118 lej vegyen fel. Az Acsev nyugdíjasokat értesítjük, hogy nyugdíj-könyvecskéiket f. évi november hó 18-tól kezdődőleg az állomási iktató hivatalban mindenki személyesen tartozik átvenni. Az átadást Petkovits irodafőnök eszközöli, ki az átvevővel hivatalban aláírhatja a kimutatást. Könyvecskéik kiosztása abc-sorrendben történik. A hivatalba nem mehet egyszerre 5 egyénnél több. Az Elnökség.

— **Lampel vallomása Köhler meggyilkolása ügyében.** Boroszlóból jelentik: Martin Lampelt, a gyilkossággal gyanúsított német író, valamint két büntársát ma Meissenbe kísérték. Lampel ma tett vallomásában kijelentette, hogy a gyilkosságról tudott és bizonyítani tudja, hogy Fritz Köhler Höffer tábornok parancsára gyilkolták meg.

Potyautasok az aradi törvényszék előtt
Husz jegynélkül utazót 500—500 lej pénzbüntetésre ítélték.

(Arad, november 15.) Mintegy husz kihágási ügyben hozott ma ítéletet az aradi törvényszék. A vasutigazgatóság mihedzok ellen, akik jegy nélkül utaztak, vagy pedig későn érkeve az állomásra, nem volt idejük jegyet váltani, de elmulasztották ezt a kalauznak bejelenteni, feljelentést tett a törvényszéken, a hol eljárás indult ellenük. Mintegy husz ilyen ügyet tárgyalt le az aradi törvényszék. Popescu—Ionescu tanácsa és valamennyi esetben 500 lej büntetésre ítélte a jegynélküli utasokat.

A vasutigazgatóság most a legszigorúbban jár el a jegy nélkül utazókkal és azonkívül, hogy a törvényben előírt büntetést kirója és beinkasszálja ezeken az utasokon, minden egyes esetben feljelentést tesz a törvényszéken is, ahol a vasuti büntetésen kívül az ügy büntető részét is letárgyalják és miként a mai napon történt a jegynélküli utasokat még külön büntetésben részesítik.

Putty Lya, Lars Hanson.

A kémiai Nobel-díj egyik nyertese.

Az 1929. évi kémiai Nobel-díjat a képünkön látható Euler stockholmi egyetemi tanár nyerte el Harden Artur londoni tanárral együtt. Euler a biokémia terén tett alapvető kutatásaival érdemelte ki a nagy kitüntetést.

Putty Lya, Lars Hanson.

Bosszúból keverte bele a gyilkosságba Koncz alhadnagyot Molnár Erzsébet.

A gyilkos győri varrólány négy évvel ezelőtt ismerkedett meg áldozatával. — Molnár Erzsébet nem akart háziruhában átmenni a rendőrségről az ügyészre.

(Budapestről jelenti telefonon az Aradi Közlöny tudósítója.) A győri gyilkos varrólány mai kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy négy esztendővel ezelőtt ismerkedett meg Koncznéval, akivel nagyon összebarátkozott. Hétfőn hazafelé indult és akkor utána kiáltott Konczné és megkérte, hogy a két konyhakést élesítse meg. Ekkor fogamzott meg az a gondolat agyában, hogy megöli az asszonyt, mert úgy érezte, hogy sohasem lesz boldog életében, ha ezt meg nem teszi.

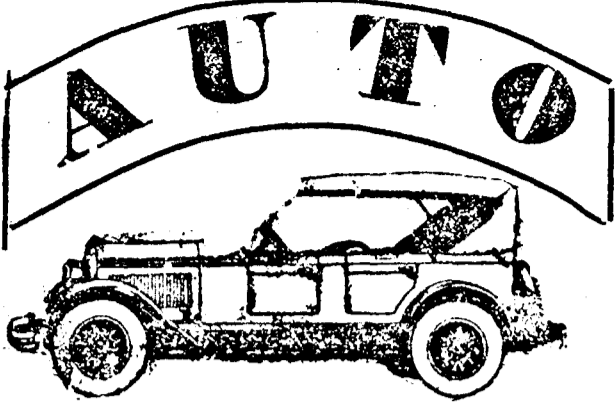
Arra a kérdésre, hogy miért keverte bele

az egész gyilkosságba az alhadnagyot, kijelentette Molnár Erzsébet, hogy amikor vele a rendőrségen találkozott és látta, hogy milyen gyűlölettel néz reá az alhadnagy, hirtelen elhatározta, hogy megbosszulja magát rajta és belekeveri az egész ügybe, hogy szenvedjen ő is. Ma, mielőtt átszállították volna a rendőrségről az ügyészre, intézkedett, hogy melyik kalapiját s ruháját hozzák be neki a rendőrségre, mert nem akart az uccára házi ruhában kimeneni.

A csehek és jugoszlávok meg akarják szállni Burgenlandot. Cseh és jugoszláv csapatösszevonások a burgenlandi határon. — Ha kitérne Ausztriában a polgárháború.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Értesüléseink szerint néhány nap óta Csehszlovákia és Jugoszlávia csapatösszevonásokat eszközölnek a burgenlandi osztrák határon. Abban az esetben ugyanis, ha az osztrák fegyveres politikai alakulatok csetepatéi polgárháborúra vezetnének, Csehszlovákia és Jugoszlávia nyomban meg akarják szállni Burgenlandot, hogy megelőzzék Magyarországot, mert attól félnek, hogy az esetleges polgárháború Magyarországot arra használja fel, hogy

visszavegye Nyugatmagyarországot s így legalább nyugaton visszaállítsa a régi határokat. Csehszlovákiát és Jugoszláviát azonban más szándék is vezeti Magyarország megelőzésén kívül. Az osztrák polgárháborút alkalmasnak tartják régi tervük, a csehszlovák-jugoszláv korridor megvalósítására: miáltal a kisantant két szláv állama közös határt kapva, egymással szomszédságba kerülne és Magyarországot sikerülne nyugat felől is elzárni és teljesen a kisantant gyűrűjébe szorítani.

Az automobilrugók gondozása.

Minden káros külső befolyástól meg kell védeni az autó legigénytelenebb részét, a rugót.

(Arad, november 15.) A rugó az automobil egyik legigénytelenebb része, amely alig kíván gondozást, de azt a minimális tennivalót, a mely ezzel együtt jár, az üzem biztonsága érdekében nem szabad elhanyagolnunk.

A gépkocsikoz legtöbbször lemezugót használnak, amely több, egymásra tett, különböző hosszúságú, rugalmas acéllapból áll. Az acéllapok közepén egy csavarral össze vannak fogva és két végükön a vázhoz erősítve, míg a tengely a rugó közepéhez rögzítődik. Ez az úgynevezett féleleptikus rugó, amelyet a leggyakrabban használnak. Sokszor előfordul még az úgynevezett Cantilever-rugó is, amelynek egyik vége a tengelyt hordja, a másik vége — helyesebben a közepe — pedig az alvázhoz csatlakozik.

A rugók főadata az, hogy a pálya egyenetlenségeiből származó lökéseket a lehetőség szerint abszorbeálják, illetőleg tompítva adják át a kocsi testnek. Ennek a hivatásnak pedig csak úgy tehetnek eleget, ha kellő ápolásban részesülnek. A legjobb anyag is tönkremegy az időjárás befolyása folytán és elveszti rugalmasságát, ha a kocsit kezelőjének, karbantartójának hanyagsága folytán megrozsdásodik. A lemezek rugalmassága annyira csökkenhet, hogy erősebb behajlásnál egyszerűen eltörhetnek.

Ha csak egy rövidebb melléklapja törik el, a baj még nem olyan nagy. Legföljebb kíméletlenül ráz a kocsit, de óvatos menetben elérhetjük vele a legközelebbi javítóműhelyt. Sokkal rosszabb a helyzet, ha a rugónak a főlapja törik el, mert ez rendszerint katasztrófát idézhet elő.

Ügyelni kell ezért arra, hogy a rugózat minden káros külső behatástól (sár, nedvesség, por) védve legyen. Védőszalaggal körülvenni a rugót: nem sokat ér; sokkal helyesebb, ha bőrből vagy hajlékony fémrészekből álló tokba rejtjük a rugót. Az ilyen védőtokok rendszerint csatlakozásokkal vannak ellátva a nyomás-kenés céljaira, úgy, hogy a rugók a tok eltávolítása nélkül is kenhetők.

Voltaképen a kenés az egyedüli tennivaló, amely a rugózat ápolásával összefügg. Ezt azonban semmi körülmények között sem szabad elhanyagolni. Mithogy a rugólemezek üzem közben állandóan surlódnak egymáson, kenőanyagot kell köztük lennie.

+ Tízezer elhasznált autó az East Riverben. Ha a szegény európai New-Yorkba kerül, elámul azon az anyagpazarlásban, amellyel lépten nyomon találkozhat. Az amerikai olyan gazdag — még a szegény is! — hogy szinte szenvedéllyel adja ki a pénzt és válik meg kevéssé használt holmijától is. Az üzleteknek nem fizeti ki magát a nagy faládákat, amelyekben az áruk megérkeztek, megőrizni, vagy felraktározni, otthagyják hát az uccán az üzlet előtt, a vendéglőkből óriási megmaradt hús-, kenyérmegmaradékokat vetnek ki a szemébe, kopott bőr-, szőjáraknak egész garmadája kerül az uccára és ha kimegy a városból, nem egy helyen talál szételvetett autómobilra, amelyet valami defektusért és már nem volt érdemes kijavíttatni. New-York odáig jutott, hogy szinte sportja ma a pazarlás. De nem csoda, mert a világ kétharmad aránya Amerikában van. De

nem azért a világ legelső kereskedő népe az amerikai, hogy a pazarlásban is ne keressen. Az East River partján van a North Beach repülőterület, amely a nagy forgalom számára szűknek bizonyult. Terjeszkedni a parton nem lehet, mert minden be van építve, de ott az East River, amely a North Beach repülőterület előtt alig hajózható, félig árterület — azt kell feltölteni körülbelül kétszáz méter területen a parttól mintegy 350 méter szélességben. — És most következett Mr. Harvey ötlete. A Queens Borough területén ez év áprilisától októberig mintegy hatezer autót hagytak magára az úton, a mezőkön. Ez a 6000 autó a kerület nagy szeméttelépén volt egymás hegyébe hányva és csak gondot okozott. A mérnökökkel folytatott megbeszélés alapján elhatározták, hogy a 6000 kidobott autót elsüllyeszti az East Riverben s ez meg fogja kötni a folyón leáramló szennyet s ezenkívül napi 2100 tonna kötőanyagot és homokot töltenek be és a munka így hamar elkészül. A számítás szerint összesen 10.000 elhasznált autóra lesz szükség, de Mr. Harveynek ez nem okoz gondot.

+ A new-yorki autókiallítás 1930. január 4-én nyílik meg New-Yorkban, mely a 30-ik tengerentúli autókiallítás. Mint minden évben, jövőre is a new-yorki Grand Central Palaceban rendezik az amerikai autóbemutatót, amely csupán január 4-től 11-ig marad nyitva. Az amerikai Automobilgyárak Nemzeti Kereskedelmi Kamarája közlése szerint 46 automobilgyár vesz részt a kiállításon. Ezek közül 42 amerikai autógyár személyautót állít ki. Két amerikai autótaxigyár is bevezetett a kiállításra.

Tinta-ceruza háboru az aradi postavámnál.

A vámhivatal tintával írott nyilatkozatot követel a postától, amely azonban másoló ceruzával dolgozik. — A vitakozással a kereskedők károsodnak. — Hangos botrány az aradi vámhivatalban. — Ioanovics postafőnök megnyugtató nyilatkozata.

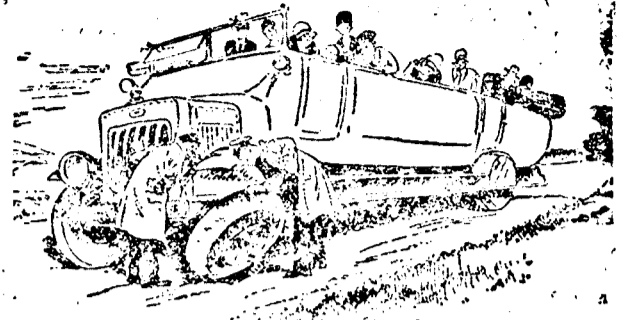
(Arad, november 15.) Az aradi postavámhivatalnál néhány nap óta különleges állapotok uralkodnak, amelyeknek azok az aradi kereskedők vallják kárát, akik postán kapnak külföldről árukat. Az aradi postavámnál dívó viszonyokat legjobban jellemzi az az eset, ami most egy aradi kötöttáru kereskedő alkalmazottjával Kárpáti Gyulával, illetve a cégnek érkezett szállítmánnyal történt.

Az említett aradi cég — mint azt nekünk Kárpáti Gyula elmondotta — nagy csomag kötött keztüit kapott külföldről. Amint a cég az értesítést megkapta, Kárpáti kiment a postavámhoz, hogy az árut elvámoltassa. Benyújtotta a fuvarlevelet a postán és megkezdődött a szokásos hivatalos eljárás, ekkor azonban hirtelen egészen különös és szokatlan akadály került az ügy elintézése elé. A postán ugyanis ceruzával és másoló papíros segítségével állították ki a szükséges nyilatkozatot,

amit viszont a vámhivatal, helyesebben annak Trocan nevű bucaresti-i delegáltja nem fogadott el. Azt követelte, hogy a postán tintával állítsák ki a deklarációját. Ezt viszont a posta alkalmazottjai tagadták meg,

mivel ez szerintük nem kötelességük és azonfelül is kettős munkát jelent. Így aztán az a helyzet állt elő, hogy a csomagok napról-napra halmozódtak a postahivatalban, amelynek másik részében foglal helyet a vámoló helyiség és a kereskedők napokon át képtelenek voltak áruikhoz hozzájutni, ami által tetemes kárt szenvedtek, nemcsak azért, hogy fekélyt kellett fizetniük, hanem amiatt is, hogy az árukat nem tudták értékesíteni. Ugyanez a sors jutott osztályrészül a fentebb említett aradi kereskedő keztyüinek is, úgy, hogy végül a cég alkalmazottja, miután kifizette a deklarációért járó illetéket, maga látott hozzá a nyilatkozat kiállításához.

— Amikor ezzel elkészültem, — mondotta Kárpáti — újból odaadtam Trocannak, aki azt eivette tőlem és mivel rossznak találta, összegyűrtte, a földre dobta és leszidott. Amikor én tiltakoztam az eljárás és a deklaráció elvétele ellen, aminek illemtét kiüzelték

KIRANDULÓ AUTÓBUSZ VEZETŐJE: Ennek a környéknek, hölgyeim és uraim, ez egyik legnagyobb nevezetessége.

+ Amerika vezet. Most érkezett meg a hiteles kimutatás arról, hogy Északamerikában, tehát az Egyesült-Államokban és Kanadában, ez év első nyolc hónapjában, hány autómobil gyártottak. A számadatok a következők: Az összes amerikai autógyárak a legutolsó kimutatás szerint, a folyó évben 4.443.350 gépjárművet állítottak elő. Ebből 3.831.045 személyszállító és 612.305 a teherautó. Ugyanennyi idő alatt tavaly csak 3.236.364 gépjárművet gyártottak, illetve 2.857.630 személyautót és 378.734 teherautót. E számadatokból kitűnik, hogy az idén januártól augusztusig az amerikai autómobilgyárak 1.206.986 darab autóval többet készítettek, mint tavaly. Ennek következtében bátran mondhatjuk, hogy az amerikai autómobilgyárak fölényesen látják el a világpiacot autómobiljaikkal.

Trocan rám támadt, mellette vágott s újból még gorombábban szidalmazott.

A hangos jelenetre bejött a vámhivatal főnöke, aki felszólította Trocan, hogy adja vissza a deklarációt, ami meg is történt. Én aztán hazavittem, újból megcsináltam és úgy jutottam hozzá három nap múlva az áruhoz. Cégem nevében jelentést tettem az esetről a kereskedelmi és iparkamarának, a magam részéről pedig Trocan jelentésem felbecsületsértésért a bíróságon. Ugy tudom, hogy cégem viszony kártérítési pert indít a postavám ellen az elmaradt haszonért.

Munkatársunk felkereste ez ügyvel kapcsolatban Ioanovics postafőnököt, az állomás postahivatal vezetőjét, aki a következőket mondotta:

— Tény az, hogy mióta a közvetítő vámiroda megszűnt, a vámhivatal részéről azt követelik tőlünk, hogy a deklarációkat tintával állítsuk ki, holott erre jogalap nincs és nem is foglaltatik bent a megegyezésben, amit a vám és posta közt kötöttek. Az bizonyos, hogy a mostani állapotnak a kereskedők vallják kárát, de én ma már

táviratoltam a vezérigazgatóságához, hogy ezek az ádlatlan viszonyok megszűnjenek.

— Ami a Trocan-féle incidenst illeti, arról csak közvetett tudomásom van, úgy, hogy abban határozott véleményt nem mondhatok. Én nem voltam jelen az esetben, de nem tartom valószínűnek, hogy Trocan, aki beteges és gyenge fizikumú ember, ilyen indulatosan lépett volna fel.

Áthelyezések az aradi törvényszéken

A hivatalos lap mai száma közli, hogy dr. Hortopan Victor aradi törvényszéki bírót az igazságügyminiszter Kolozsvárra nevezte ki ügyésznek és helyébe dr. Tiplea Sándor kolozsvári ügyészt nevezte ki Aradra törvényszéki bírónak. Dr. Busoianu Sándor alsóárpási járásbíró Aradra helyezték át, Prasa Gheorghe helyére, dr. Marcu Antoniu síriai segédbíró elmozdíthatatlan segédbírónak nevezte ki és ebben a minőségben Sepsiszentgyörgyre helyezték át.

AZ IPAROS OTTHON

szezonnyitó táncos teaestje november hó 16-án, szombat este 9 órai kezdettel az Iparos Kulturházban. Belépődij nincs, tea és sütemény díjtalan, csupán egy iparos-sorsjegy megvétele kötelező. Különböző meglepetések! Tomboia stb.

Rádióműsor.

— Romániai idő. —

SZOMBAT, november 16.

Bucuresti, 17. Könnyű zene, 21. Színházi előadás közvetítése. — Berlin, 15. Különböző nemzetek indulói. 17.30. Szórakoztató zene. 20. Vidám dalok. 21.30. A „Katakomba“ című kabaré. — Belgrád, 13.40. Könnyű zene. 18.30. Operettzene. 21.30. Házi hangverseny. 23. „A kristályfűrés és a bronzasszony“, vig egyfelvonásos. 23.50. Táncczene. — Kassa, 13.05. Könnyű zene. 20.05. Táncczene. 20.30. Közvetítés Prágából. 22. Közvetítés Brünnből. 23. Közvetítés Prágából. 24. Kávéházi zene. — Nápoly, 18. Kis hangverseny. 22.02. Zambaldi „Cézár menyasszonya“ című háromfelvonásos vígjátéka. — Róma, 18.30. Könnyű zene. 22.02. Vamörzenekar, közben kétfelvonásos rádióviziték: „Bebörtönzés jótekonyságból“. — Wien, 12. A Cerdanegyes hangversenye. 17. Szórakoztató zene. 20. Kamarazene. 22. A mendai halál — hangjáték. Utána: Jazzzene. — Budapest, 10.15. A m. kir. 1. honvédegyeszed zenekarának hangversenye. Vezényel: Fricsey Richard zeneigyi igazgató. 1. Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 1.05. Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 3.30. Hírek, élelmiszerárak. 5. Javornitzky Jenő, ígm. sz. írótanácsos, a Kausz, vezértitkára előadása: „A magyar köztisztviselők az államháztartásban és a társadalomban“. 6. A Kisfaludy Társaság irodalmi délutánya. 7.50. Zagon István vidám karcolataiból olvas fel. 8.30. Gombos Gyula, m. kir. honvédelmi miniszter előadása: „A nemzeti hadsereg bevonulásának tizedik évfordulója“. 9. Vizitáték-előadás a Studióból. „A király házassodik“. Vizitáték három felvonásban. Irta Tóth Kálmán. Rendezi Odry Árpád, a Nemzeti Színház örökös tagja, a Studio főrendezője. Utána kb. 11.15. Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye a Britannia nagyszállóból.

VASÁRNAP, november 17.

Bucuresti, 11.30. Harmóniumjáték. 12.15. Könnyű zene. 17. Könnyű zene, melyet 17.15-kor vidám prózai műsor szakít meg. 21. Hegedűverseny. 21.45. Shilton haritonéckes dalestje. 22.15. Zongoraszó. — Berlin, 9.55. Potsdami barangjáték. 12.30. Fuvós zenekar. 16. A herini Grosses Schauspielhaus előadása: „A három testőr“. Dumas után. 19. Német, francia és angol műdalok. 19.30. Régi zene. 21. Vonós hangverseny. 21.50. Fuvós hangverseny. Utána: Dajos Béla tánczenéje. — Belgrád, 13.20. Déli zene. 18.30. A Grujics-cigányzenekar játéka. 21. III. nagy délszláv hangverseny. 23.20. Táncczene. — Kosice, 20. Harangszó a domból. 21.05. Orgonaverseny. 23. Hangverseny. 23.15. Közvetítés Brünnből. — Milano, 13.30. Házi zene. 199. Hangverseny. 21.30. Verdi: „Álarcból“ című operája. 24. Könnyű zene. — Prága, 12. Suk szerzeményei. 19.40. A Slavia-Ujpest és a Zsizskov—C. A. F. C. labdarugómérkőzések hírei. 20. A lövészegetlet hangversenye. 21. Hollandi. Jával és malaji dalok. 22. Szórakoztató zene. — Róma, 11. Egyházi zene. 14. Kvintett. 18—19.30. Vegyes zene. 22.02. Puccini: „Manon Lescaut“ című négyfelvonásos operája. — Varsó, 13.10. A filharmonikusok ifjúsági hangversenye. 17.20—17.55. Gramofon. 18.40. Népszerű szimfonikus hangverseny. 21.30. Népszerű hangverseny. 24. Táncczene. — Wien, 11. Haydn Mihály Német nagymise. 12. A wieni szimfonikus zenekar hangversenye. 17. Hangverseny. 20. Kamarazene. 21.15. Jessel: „A Fekete-erdő leánya“ c. 3 felvonásos operettje. — Budapest, 11. Egyházi zene a budavári koronázó főtemplomból. 12.30. Unitárius istentisztelet a Koháry-uccai templomból. Dávid Ferenc halálának 350-ik évfordulóján. 2. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Közreműködők: Tóth Erzsébet operaénekesnő és Berg Lili zongoraművész. Vezényelnek: Berg Ottó és Polgár Tibor

karnagyok. 4.30. A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadásorozata. Kukuljevic József dr. gazdasági akadémiai tanár: „A fertőtlenítés fontossága és keresztülvitele a gazdaságokban“. 5. Rádió Szabad Egyetem. 1. Bihari táncok. 2. Koncz János dr. főjegyző, a Jegyzők Országos Szövetsége elnökének előadása: „A községi élet társadalmi vonatkozásban“. 3. Bihari táncok. 4. Grasz Károly dr. orvos, miniszter-szimfonikus költemény. 8.15. Sporteredmények. 8.25. Teri oszt. tanácsos előadása: „A tifusz (hashagymáz)“. Utána: részleges sporteredmények. 6.15. A Székesfevárosi Zenekar hangversenye a Vigadó nagyterméből. Vezényel: Bor Dezső karnagy. Közreműködik: K. Metykó Anna zongoraművész. 1. Mozart: Idomeo — megnyitó. 2. Beethoven: Es-dur zongoraverseny.

Előadja: K. Metykó Anna. 3. Järnefelt Korsholm — a m. kir. Operaház „Turandot“ előadásának ismertetése és az előadás szinlapjának felolvasása. 8.30. A m. kir. Operaház előadása. „Turandot“. Dalmi 3 felvonásban és 5 képből. 11. Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye a Hungária-nagyszállóból.

— Ma megjelent a „Der Deutsche Rundfunk“ legújabb száma, a szokott nivós tartalommal. A főbb cikkek a következők: A világűr meghódítása, Utazás Budapestre s a Magas Tátrába, A német rádióállomások új rendezése, Porcellánok minden háznál. Az osztrák művészet ujkora, Technikai újítások és a világ összes leadóállomásainak műsora november 17-től 23-ig.

KÖZGAZDASÁG.

Bécsben új bankfuzió készül.

Hírek a Wiener Bankverein és a Niederösterreichische Escomptogesellschaft egyesüléséről.

Bécsből jelentik: A Magyar Általános Hitelbank és a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank fuzió tárgyalásaival egyidejűleg a bécsi tőzsdén elterjedt hírek szerint Bécsben is újabb fuzió tárgyalások vannak folyamatban. Arról van szó, hogy a Niederösterreichische Escomptogesellschaft és a Wiener Bankverein egyesüljenek.

Mindkét pénzintézet közvetve a francia Schneider-csoport érdekkörébe tartozik és a francia nagyrésztvényesek feleslegesnek tartják, hogy a két nagybank külön működjen. Ha az egyesülés valóban megtörténik, úgy Ausz-

triának innár csupán két nagybankja lesz: a Creditanstalt, amely közvetlenül illetőleg közvetve magába olvasztotta az Angolbankot, a Bodenkreditanstaltot, az Unionbankot és a Verkehrsbankot, valamint az az új pénzintézet, amely az Escomptogesellschaft és a Bankverein fuziójából keletkezik. Közgazdasági körökben egyhangú a vélemény, hogy a kis Ausztriának teljesen elegendő két nagybank és a tőke koncentrációja, a racionális üzemi politika itt sokkal szükségesebb, mint a nagy és gazdag nyugati államokban.

= Terménypiac. Dacára a kedvezőtlen időjárásnak, a mai hetipiacon igen nagy felhozatal volt minden gabonaneműben. Kedvező jelenség, hogy az árak mindazonáltal változatlanok maradtak, ami a lauhulás megállását jelenti. A minőség különílése miatt az árakban aránylag nagy differencia mutatkozik. Buza 480—520 (Ujaradon 520—550), tengeri 280—320, árpa 300—320, zab 320—350 lej métermázsánkénti árban kelet el. Irányzat: változatlan.

= Fegyvergyárak nagyszabású tranzakciója. Prágából jelentik: A Skoda-gyár, a brünni fegyvergyár, a prágai Cseh-morva Coblen vegyészeti gyár, a balkáni és balti államok, valamint Lengyelország nagyobb fegyverrendelése miatt egyesülnek. Ebbe az egyesülésbe még beveszik a romániai Usinele Metalurgice fegyvergyárat, valamint az új zsolnai fegyvergyárat is. A fegyvergyárak nagyszabású tranzakciója valószínűvé teszi azt az Athénből érkezett jelentést, hogy Jugoszlávia nagy hadianyagmegrendelést eszközölt Csehországban.

= Piaci árak. Tojás darabja 2.80—3 lej, sovány liba párja 280—320 lej, kövér liba párja 540—600 lej, sovány ruca párja 130—160 lej, kövér ruca párja 260—300 lej, csirke párja 70—80 lej, tyúk nagyság szerint párja 90—100 lej, tehénturó kilogrammja 14 lej, juhturó kilogrammja 48 lej, vaj kilogrammja 100—120 lej, tejfél literje 35—40 lej, tej literje 7—8 lej, ká-

poszta darabja 2—8 lej, zöldbab kilogrammja 4—10 lej, burgonya kilogrammja 3—4 lej, hagyma kötege 1—2 lej, foghagyma kötege 2—4 lej, alma kilogrammja 6—12 lej, körte kilogrammja 12 lej, szőlő kilogrammja 8—16 lej.

= Esik a rozs ára. Az utóbbi hetekben többször történt meg, hogy a rozs ára nagyobb mértékben esett, mint a búzáé. Ugyanilyen jelentések érkeznek az egész világból, főleg Németországból, ahol a rozs ára 260 márkáról 160-ra esett. A kereslet folytonosan csökken és ezért a német termelők a rozstermelés csökkentését határozták el. A német iskolákban nagy propagandát csinálnak a rozskenyér érdekében, azonban ennek dacára sem fogyasztják. Ha a helyzet hamarosan nem változik, úgy a rozst ezentúl csak takarmányozás céljaira fogják használni. Ebben az esetben a rozs nem a buza, hanem a takarmány-cikkek árát követi, azaz előáll az a szokatlan eset, hogy egy kenyérmagnak az ára a takarmány-cikkek árához fog igazodni.

= Kereskedelmi szerződés Magyarország és Portugália között. Budapestről jelentik: Ez év november 11-én a portugál és magyar megbízottak aláírták a magyar-portugál kereskedelmi szerződést, amely különösen vámügyekben nyújt kedvező előnyöket a két ország számára.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel.

INGYEN külszólóoltvány
döm ügymőlcsta
Arjegyzőket, mely
az egész országban a legolcsóbb árak
kat és minden szőlőbirtokosra nézve
megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz.
A saját érdekében ne vegyen addig
oltványt, vagy bármilyen fajta vesz-
szót, míg át nem olvassa szőlészeti
tanácsotomat.
Cím: **J. SZÜCS** szőlőtelep
Diosig, Jud. Bihar.

A legmodernebb és vízvezeték javítások jutá-
fürdőberendezések nyos árban ké-
szülnek
Lukács Str. Bratianu
(Welter J. ucca)
19. szám.

Butorok részletre
kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.
GARAI, Arad, Plata Avram Ianou
(Szabdság-tér) 10. szám. **Cimre ügyelni!**

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

Makulatura,
tisztá lappéldányok
csomagolásra,
5 kgr.-os kö-
tegekben
Kaphatók az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalában.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közzétehető, megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézőkérésre válaszolunk. Ajánlatok teljes levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

HÁZASSÁG.

KÖZÉPKORU, gyermektelen özv. vagyok, van saját házam, iparvállalatom és egyéb vagyonom. Házasságot kötök közepkoru urral. Leveleket továbbít teljes címmel „Iparvállalat” jellegre az Aradi Közlöny kiadója

HÁZASSÁGOT előkelő körökben diszkrétén közvetít **BIZONY FERENC** nemzetközileg ismert házasságközvetítő irodája Timisoara, IV. Oh. Baritru No 1.

AIKAI MAZÁS.

FIATAL, a lela m. n. n. s. g. e. d. a. z. o. n. a. l. i. b. o. j. o. p. e. s. r. e. a. l. l. a. s. k. e. r. e. s. Cím az Aradi Közlöny kiadója. 59 9

GEPİRÖNÖ pertekt német, magyar, román, irodai jártassággal, nagyobb cégekhez mielőbbre kerestetik. Ajánlatok fizetés megjelölésével „Vegyészeti” alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 5906

ANGOL-francia varrónő, elsőrendű munkarő házakhoz ajánlkozik. Cím az Aradi Közlöny kiadója. 5917

CUKRASZÉGD, jó munkás ki mindenben ártas és egy csokoládé munkásné le vétetik Wild cukrászdába. 918

MINDENS hely azonnali belépésre kerestetik. Cím Radnai-ut 37. 5921

BEJARONÉNAK ajánlkozom. Str. Popa Gheorghe 4. ház mesterné. 5920

LAKÁS.

KÉT szoba, konyha 1-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadója.

KISEBB udvari lakás esetleg műteremnek kiadó. Str. Popa Gheorghe 3. 5902

FÖTÉREN első emeleti három nagy szobából és előszobából álló helviség, mely főleg üzleti célokra (irodának, divatszalonnak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas, azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadója.

FÖTÉREN kétszobából álló helviség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadója.

VÉTELESELADAS.

ASZTALI TELEFON, modern, új, azonnali megvételre kerestetik. Ajánlatok az ár megjelölésével az Aradi Közlöny kiadóhivatalába adandók le. 1000

16 lejért ujjbor, ugyanott szőlő, must, óbor kapható, Str. Ioan Calvin 1. református templomnál

HÁLÓSZOBABUTOR festett, olcsón eladó. Seichert, volt Erzsébet-ucca 28-30. 5908

Legjobb rádiókészülékek és hangszórók kaphatók.

Nagy választék olcsó és jó alkatrészekben.

„SIRIUS” Elektrotechnikai Vállalatnál

Arad, Str. Eminescu (volt Deák Ferenc-u.) 1.

Fehér Kereszt-épület.

ANTIK FESTMÉNYEK, vitrinek, kandalabok, komódok, márkás porcellánok, márványszobrok, komplett uriszoba, háló, ebédlő, szalonberendezések, zongorák, gobelin képek, női és férfi bundák, különböző szőrmék, u. m.: nyest, skunksboák, lábszák, fotelok, asztalok, fali vitrinek, fali tálak, dísz tárgyak, stb. eladók. Salgóné bizománvi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

Tetőfedőcserepet,

használat, épít

keresek megvételre.

Cím az Aradi Közlöny kiadója. 280

GRAMOFON majdnem új His Master, téli és átmeneti teriakabátok, női kosztüm, reschandasztal stb. eladók. Wolff, Erzsébet-körút 49., II. em. Törvényszékek szemben. 5912

BIZOMÁNYI ÜZLETEM RÉSZÉRE KERESÉK antik és modern butorokat, szőnyegeket, dísz tárgyakat, órákat, porcellánokat, festményeket, stb. Salgóné bizománvi üzlete Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

ÜRES FESTÉKES HORDOK eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadója. 1454

NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPANT eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadója. 1151

MACULATURA PAPIR 5 kilogramm csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

MIN-TIPS

a legujabb és kellemes ízű mentholos bonbon. „Kandia-Mints” néven már kapható! Megóv mindennemű katarralis betegségek ellen. Elősegíti az emésztést!

Ügyeljen a „Kandia-Mints” felírásra!

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadója. 100

ÜZLETEK.

ÜZLETHELVISEG a Szabadság-tér sarkánál, ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmefestő és tisztítóüzlet volt, azonnalra kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadója.

AUTÓBOX olcsón, üzlet műhelynek is, egyszoba-konyha lakás kiadó. Str. Kalvin 46. 5907

KÜLÖNFÉLÉK.

ELVESZETT esőtörök este egy pénztárcát pénzzel és igazolványokkal a Kávékirálytól — volt Kunyady-uccán. A becsületes megtaláló kéri jutalom ellenében a Kávékirálynál, volt Forray-ucca sarok leadni. 5916

Diana-fürdő

ujjonnan berendezve, egész nap nyitva. Leszállított fürdőáruk

Olcsón vásárolhat

női és férfi divatszöveteket, selymeket és mindenféle vászon árut

Rippner és Benkő

divatruházában
Arad, Fischer Eliz-palota.

Az új téli menetrend.

(Érvényes 1929. október 6-tól.)

Arad—nagyvárad vonal: Szem. v. ind. 2.05 órákor, érk. 5.35 órákor. Gyorsmotor ind. 6.43 órákor, érk. 9.43 órákor. Személy v. ind. 9.40 órákor, érk. 13.20 órákor. Személy v. ind. 16.55 órákor, érk. 20.34 órákor.

Nagyvárad—aradi vonal: Személy v. ind. 2.50 órákor, érk. 6.26 órákor. Személy v. ind. 8.51 órákor, érk. 12.39 órákor. Személy v. ind. 16.20 órákor, érk. 19.52 órákor. Gyorsmotor ind. 22.14 órákor, érk. 1 órákor.

Arad—gurahonti vonal: Gyorsmotor ind. 17.56 órákor, érk. 20.59 órákor.

Gurahont—aradi vonal: Gyorsmotor ind. 5.30 órákor, érk. 8.36 órákor.

Arad—Simeria—Teius vonal: Gyors v. ind. 0.39 Simeriára érkezik 3.16, Teiusra érkezik 4.37 órákor. Orient expr. ind. 6.45, Simeriára érkezik 9.13, Teiusra érkezik — Személy v. ind. 7.35, Simeriára érkezik 12.01, Teiusra érkezik 14.09 órákor. Személy v. ind. 13.45, Simeriára érkezik 18.12, Teiusra érkezik 20.35 órákor. Gyorsvonat ind. 17.06, Simeriára érkezik 19.54, Teiusra érkezik 21.22 órákor. Személyvonat ind. 21.25, Simeriára érkezik 1.41, Teiusra érkezik 4.07 órákor.

Teius—Simeria—Arad. Személyvonat ind. 0.40, Simeriára érkezik 2.51, Aradra érkezik 7.55 órákor. Expressvonat ind. 1.59, Simeriára érkezik 3.20, Aradra érkezik 6.20 órákor. Személyvonat ind. 6.50, Simeriára érkezik 8.56, Aradra érkezik 13.31 órákor. Gyorsvonat ind. 9.45, Simeriára érkezik 11.10, Aradra érkezik 14.08 órákor. Személyvonat ind. 16.45, Simeriára érkezik 18.36, Aradra érkezik 23.25 órákor. Orient expr. ind. — Simeriára érkezik 21.47, Aradra érkezik 0.17 órákor.

Arad—Ottiaka. Személyvonat ind. 18.20, érkezik 20.59 órákor.

Ottiaka—Arad. Személyvonat ind. 13.40, érkezik 16.20 órákor.

Arad—Brád. Személyvonat ind. 7.12, érkezik 13.34 órákor. Személyvonat ind. 11.08, érkezik 17.55 órákor. Személyvonat ind. 16. érkezik 23.17 órákor.

Brád—Arad. Személyvonat ind. 1.00, érkezik 7.10 órákor. Személyvonat ind. 7.45, érkezik 14.06 órákor. Személyvonat ind. 12.53, érkezik 19.11 órákor.

Arad—Temesvár. Személyvonat ind. 1.10, érkezik 2.40 órákor. Személyvonat ind. 4.55, érkezik 6.25 órákor. Gyorsvonat ind. 6.35, érkezik 7.50 órákor. Személyvonat ind. 10.46, érkezik 12.16 órákor. Személyvonat ind. 14.35, érkezik 15.55 órákor. Gyorsvonat ind. 17.20, érkezik 18.40 órákor. Személyvonat ind. 20.08, érkezik 21.35 órákor.

Temesvár—Arad. Személyvonat ind. 4.45, érkezik 6.10 órákor. Személyvonat ind. 7.51, érkezik 9.17 órákor. Személyvonat ind. 11.00, érkezik 12.26 órákor. Gyorsvonat ind. 12.45, érkezik 14.02 órákor. Személyvonat ind. 14.21, érkezik 15.51 órákor. Személyvonat ind. 19.30, érkezik 21 órákor. Gyorsvonat ind. 22.50, érkezik 0.05 órákor.

Arad—Radna—Savarsin. Vegyesvonat ind. 18.01, Radnára érkezik 19.11, Savarsinra érkezik 21.03 órákor. **Savarsin—Radna—Arad.** Vegyesvonat ind. 3-kor, érkezik Radnára 4.41, Savarsinra érkezik 5.56 órákor.

Arad—Curtici—Lökösháza—Budapest. Személyvonat ind. 0.55, Curticira érkezik 1.21, Lökösházára érkezik — Budapestre érkezik — órákor. Gyorsvonat ind. 6.40, Curticira érkezik 6.56, Lökösházára érkezik 7.52, Budapestre érkezik 11.45-kor. Személyvonat ind. 7.26, Curticira érkezik 7.52, Lökösházára érkezik — Budapestre érkezik — órákor. Személyvonat ind. 9.30, Curticira érkezik 9.56, Lökösházára érkezik 10.50, Budapestre érkezik 19.10 órákor. Személyvonat ind. 14.40, Curticira érkezik 15.15 órákor. Gyorsvonat ind. 14.24, Curticira érkezik 14.40, Lökösházára 15.47, Budapestre érk. 19.45 órákor. Személyvonat ind. 18.04 órákor. Curticira érkezik 18.30, Lökösházára érkezik 19.48, Budapestre érkezik 5 órákor. Orient express ind. 0.24, Curticira érkezik 0.40, Lökösházára érkezik 1.23, Budapestre érkezik 6.25 órákor.

Budapest—Lökösháza—Curtici—Arad. Gyorsvonat ind. 17.30, ind. Lökösházáról 23.12, ind. Curticiről 0.07, érkezik Aradra 0.23 órákor. Orient express ind. 0.25, ind. Lökösházáról 5.42, ind. Curticiről 6.24, érkezik Aradra 6.39 órákor. Személyvonat ind. Lökösházáról 17.21, ind. Curticiről 18.31, érkezik Aradra 18.57 órákor. Személyvonat ind. Lökösházáról 11.15, ind. Curticiről 11.50, érkezik Aradra 12.16. Gyorsvonat ind. 9.45, ind. Lökösházáról 15.22, ind. Curticiről 16.30, érkezik Aradra 16.46 órákor. Személyvonat ind. Curticiről 6.45, érkezik Aradra 7.25. Személyvonat ind. Curticiről 8.39, érkezik Aradra 9.05 órákor. Személyvonat ind. Lökösházáról 20.05, ind. Curticiről 20.40, érkezik Aradra 21.06 órákor.

Arad—Jimbolla. Személyvonat ind. 15.10, érkezik 19 órákor. Vegyesvonat ind. 6.21, érk. 11.15 órákor.

Jimbolla—Arad. Vegyesvonat ind. 15 ó. érkezik 19.45. Személyvonat ind. 3.30, érkezik 6.54 órákor.

Arad—Pécska—Battonya—Szeged. Személyvonat ind. 5.25, Pécskára érkezik 6.08 órákor. Személyvonat ind. 6.55, Pécskára érkezik 7.37, Battonyára érkezik 8.20, Szegedre érkezik 11.13 órákor. Gyorsmotor ind. 10.40, Pécskára érkezik 11.11, Battonyára érkezik 11.50, Szegedre érkezik 13.56 órákor. Vegyes vonat ind. 14.35, Pécskára érkezik 15.21 órákor. Személyvonat ind. 17.45, Pécskára érkezik 18.27, Battonyára érkezik 19.09, Szegedre érkezik 23 órákor.

Szeged—Battonya—Pécska—Arad. Gyorsmotor ind. 5.33, Battonyára érkezik 9.00, Pécskára érkezik 10.44, Aradra érkezik 11.58 órákor. Gyorsmotor ind. 8.10, Battonyára érkezik 12.18, Pécskára érkezik 12.33, Aradra érkezik 13.31. Személyvonat Pécskára érkezik 6.46, Aradra érkezik 7.31 órákor. Vegyesvonat Pécskáról ind. 17.36, Aradra érkezik 18.23.

Jegyzet. 1. Lökösháza és Battonya állomásain 1 óra különbség van a közép-európai idő szerint. 2. Az Orient-express Budapest (nyugatról) közlekedik h. f. fő, csütörtök és pénteken. 3. Az Orient-express Battonyából ind. hétfő, szerda és pénteken és a nyug. pályaudvarra fut be.